શ્રીમત્તપાગચ્છાધિપતિ-શાસનસમ્રાટ્-સર્વતન્ત્રસ્વતન્ત્ર
સૂરિચક્રચક્રવર્ત્તિ—ભટ્ટારકાચાર્ય—શ્રીમદ્વિજય-
નેમિસૂરીશ્વર પટ્ટાલંકાર-વ્યાકરણવાચસ્પતિ-
કવિરત્ન-શાસ્ત્રવિશારદ-ભટ્ટારકાચાર્ય-શ્રીમદ્-
વિજય લાવણ્યસૂરીશ્વર શિષ્યરત્ન-
સ્યાદ્યન્તરત્નાકરાદિકર્તા—વિદ્વદ્વર્ય-
મુનિરાજશ્રીદક્ષવિજય-
વિરચિત :-

શ્રી નૂતનજિનસ્તવનમાલાદિ

સંગ્રહઃ

પ્રકાશક-
'શ્રી જૈન ગ્રંથ પ્રકાશક સભા'ના કાર્યવાહક
શેઠ ઈશ્વરલાલ મૂળચંદ.

આવૃત્તિ છઠ્ઠી

પ્રત ૧૦૦૦
વીર સં. ૨૪૬૬
વિક્રમ સં. ૧૯૯૬

મૂલ્ય-સદુપયોગ.

प्राप्तिस्थान–

'શ્રી જૈન ગ્રંથ પ્રકાશક સભા'ના કાર્યવાહક
શેઠ ઇશ્વરલાલ મૂળચંદ
ઠે. ફીકાભટની પોળ, મુ. અમદાવાદ.

સહાયક નામાવલી.

૩૦. શા. જેશિંગભાઈ હેમચંદ મુ. અમદાવાદ
ઠે. ચંગપોળ, મોદીની ખડકી.

૨૫. શા. સાંકળચંદ હંસાજી, જાવાલવાળા

૨૫. શા. હીરાચંદ રામચંદ, ઘોઘાવાળા

૨૫. શા. મગનલાલ હરજીવનદાસ, મેથીવાળા

૧૫. શાહ ખાતાના અંકલેશ્વર

મુદ્રકઃ–કેશવલાલ સાંકળચંદ શાહ
'ધી વીરવિજય પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ'
સલાપોસ ક્રૉસરોડ–અમદાવાદ.

शासनसम्राट्-तपागच्छाधिपति-सूरिचक्रवर्ति-
तीर्थरक्षैकदक्ष-जगद्गुरु-भट्टारकाचार्य-

श्रीमद्विजयनेमिसूरीश्वराः ।

नमामि **नेमिसूरीशं**, क्ष्मापालालिभिर्नतम् ।
प्रतापार्जितनाकं च, सम्राजं शासनस्य च ॥ १ ॥

॥ ॐ अर्हं नमः ॥

आशैशवशीलशालिने श्रीनेमीश्वराय नमो नमः

॥ श्रीमद्विजयनेमिसूरीश्वराष्टकम् ॥

(शार्दूलविक्रीडित-वृत्तानि)

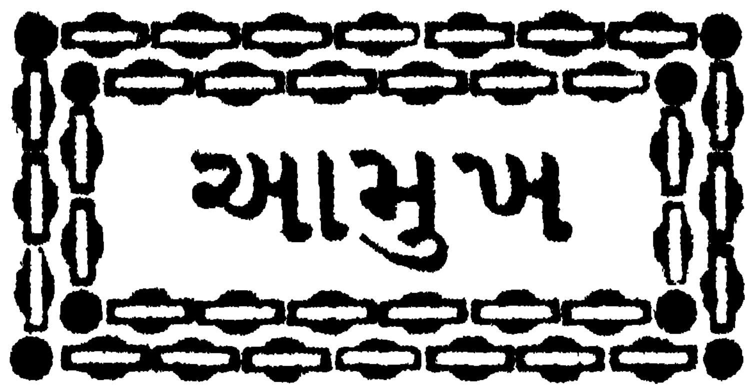
नेत्रानन्ददमस्ति यस्य वदनं,
मिथ्यामतिध्वंसकृत् ।
सूर्याभाऽखिलवस्तुबोधनविधौ,
रीतिर्यदीयाऽमला ॥
शं वः श्रीमुनिराजराजितिलको,
वन्द्याङ्घ्रिपद्मद्वयो ।
देयान्नेमिप्रभुस्स तीर्थपगुरु-
बोधं गतान्धन्तु नः । ॥१॥

काव्यव्याकरणागमे सुललिते, वृत्ते च षड्दर्शने ।
साहित्यप्रभृतौ प्रबन्धनिकरे, यत्कौशलं विस्तृतम् ॥
यस्यास्ति प्रतिभा प्रबोधललिता, दक्षप्रमोदक्षमा ।
भव्यानां हृदयं पुनातु स सदा, श्रीनेमिसूरीश्वरः ॥२॥

यस्योक्तिस्सकलार्त्ततापहरणी, सङ्क्लेशसंहारिणी ।
संसारार्णवपारप्रापितरणी, सद्बोधविस्तारिणी ॥
सद्विज्ञानरमाविहारधरणी, सन्मार्गसंचारिणी ।
जीयान्नेमिप्रभुस्स भारतमणिः, सूरीशमालाग्रणीः ॥३॥
कीर्तिर्यस्य दिगङ्गनाङ्गणगता, सार्वे च यं संश्रिताः ।
वन्दन्ते विबुधाश्च भक्तिकलिता, जैनाश्च जैनेतराः ॥
विश्वेऽस्मिन्नतुलप्रभावभवनं, ध्येयश्च यः साधुभिः ।
सोऽयं नेमिप्रभुस्तनोतु सुमतिं, भट्टारकः सूरिराट् ॥४॥
यन्नामस्मरणं हि भीतिहरणं, रोगोपसर्गापहं ।
भव्यानां निखिलार्थसिद्धिसदनं, सन्तापपापापहम् ॥
संसारानलदाहशान्तिसलिलं, यद्दर्शनं शर्मदं ।
पायाद्वः सततन्त्वपायविततेः सूरिस्स नेमीश्वरः ॥५॥
तीर्थोद्धारपरायणः समयविद्-विद्वत्सभाशेखरो ।
भव्यारामघनश्च मुक्तिफलदः कल्याणकल्पद्रुमः ॥

यस्यान्तःकरणं रतन्तु सततं, सत्त्वोपकारेषु सः ।
कल्याणं विपुलं ददातु भविनां, श्रीनेमिसूरिस्सदा ॥६॥
भव्यान्तःकरणारविन्दमिहिरो, माङ्गल्यमालाप्रदः ।
श्रीमत्तीर्थपशासनैकरसिकः, कन्दर्पदर्पापहः ॥
कारुण्याङ्कुरवर्धने जलधरो, गीतार्थचूडामणिः ।
स्तुत्योऽयं खलु नेमिसूरिभगवान्–साक्षात्सुरद्रूपमः॥७॥
भव्याब्ध्यामदवृद्धिचन्द्रसदृशं, श्रीनेमिसूरीश्वरं ।
सम्यग्दर्शनबोधदानसदनं, चारित्रभानूदयम् ॥
जैनेन्द्रागमतत्त्वनन्दनघनं, लावण्ययोगालयं ।
दक्षोऽहं त्रिविधं हि तं प्रतिदिनं, वन्दे मुदानन्ददम् ॥८॥
एतच्छ्रीधृतिबुद्धिवृद्धिशिवदं, श्रीनेमिसूर्यष्टकं ।
भव्यप्राणिप्रमोददाननिपुणं, दुष्कर्मममापहम् ॥
यो नित्यं पठति प्रबोधसमये, सद्ध्यानधाराधरः ।
स प्राप्नोति विशालमङ्गललता–मिष्टार्थसिद्धिप्रदाम् ॥९॥

॥ इति श्रीनेमिसूरीश्वराष्टकम् ॥

કવિઓની કર્તવ્ય દિશા—

આધુનિક કવિજનોની કૃતિ વિષે કતિપય માનવોના મુખારવિંદમાંથી એવું બહાર આવે છે કે—'કવિ ચોર,' અર્થાત્ મહત્ત્વાકાંક્ષી કતિપય વ્યક્તિઓ પ્રાચીન યા અર્વાચીન અન્યાન્ય કવિઓની કૃતિમાંથી રાગભેદ, વાક્યભેદ, યા શબ્દભેદના પડદા પાછળ રહીને, અર્થના અર્થ, કડીઓની કડીયો, તથા વાક્યોનાં વાક્યો ઉઠાવીને કવિત્ત્વની મુરાદ પૂર્ણ કરવા સંગીત દેહથી પ્રકાશમાં આવે છે. આ હકીકત તદ્દન અસત્ય છે તેમ તો ન જ કહી શકાય. વસ્તુતઃ કવિઓની આવી કર્તવ્ય દિશા તો ન જ હોઇ શકે. આ દિશા તરફ પ્રયાણ કરવામાં અનેકવિધ દોષજાળની જટિલ ઘટામાં ઉતરવું પડે છે. જુઓ—

૧. એક પ્રાચીન યા અર્વાચીન કવિએ, પોતાની બુદ્ધિને મથીને જે સંગીત–નવનીત એકત્રિત કર્યું હોય છે, તેના ચોર બનવું પડે છે.

૨. સિધિ યા આડકતરી રીતે વસ્તુને ઉઠાવવાનો સ્વભાવ પડે ત્યારે પરિશ્રમથી પોતાની બુદ્ધિને વિકાશમાં લાવવાનો અવકાશ રહેતો નથી.

૩. જેમાંથી વસ્તુ ઉઠાવી હોય, તે કૃતિ અને પોતાની કૃતિ, બન્ને એક જ માનવના હાથમાં આવે ત્યારે બન્નેની સમાનતાને લઈને, સામાન્ય માનવના મનમાં આવે કે–આ બેમાંથી કોઈ એકે ચોરી કરી છે.–હવે, કયો એક? તે નિશ્ચય ન થાય ત્યાં સુધી તો, નિર્દોષ મૂળકારને પણ ચોરબુદ્ધિથી નિહાળે. આ મિથ્યા ચોર બુદ્ધિ કરાવવાનું કારણ ઉઠાઉગીર કવિ બને છે.

યદ્યપિ આ બાબતમાં જે વિશેષજ્ઞ હોય તે તો સમજી શકે તેમ છે કે–કોની પ્રાથમિક કૃતિ અને કોનું

પ્રાથમિક પ્રકાશન છે. જેનું પ્રાથમિક હોય, તે મુખ્ય છે અને ઈતર ગૌણ છે, છતાં પણ જ્યાં સુધી આવાં નિર્ણાયક સાધનો ન સેવાય ત્યાં સુધી તો ઉપર્યુક્ત વસ્તુ આડી આવે જ છે.

પ્રાન્તે સારાંશમાં અમો એટલું કહીને વિરમીએ છીએ કે—કવિજનો સ્વકૃતિને સ્વાશ્રયી બનાવીને, બુદ્ધિને વિકાશનો અવકાશ આપે. ઈત્યલં પ્રસંગેન. વિજ્ઞેષુ કિં બહુના. શુભં ભવતુ.

પ્રભાત-મંગલ.

(છંદ-શિખરિણી).

પ્રભાતે હું વંદુ, ઋષભજિન ને શાંતિપ્રભુને,
શિવાદેવી જાયા, શિવસુખકરા નેમિ જિનને;
વળી વામા નંદા, વિપદહરતા પાર્શ્વપ્રભુને,
નમું માંગલ્યાર્થે, જિનવર મહાવીરવિભુને. (૧)

"व्याकरणवाचस्पति-शास्त्रविशारद-कविरत्न-भट्टारक-"

आचार्यश्रीमद्विजयलावण्यसूरीश्वराः ।

॥લાવણ્યશીલોલ્લસિતાય શ્રીનેમીશ્વરાય નમો નમઃ॥

પ્રસ્તાવના.

સંગીત એટલે શું ?

સુર, વર્ણ, માત્રા, કાળ, તાલ, લય-આદિની વ્યવસ્થાવાળું જે ગીતગાન, તે સંગીત કહેવાય છે.

સંગીતના અદ્‌ભૂત ચમત્કારો—

આત્મકલ્યાણની દૃષ્ટિએ વિચારીએ તો એકાંત ભક્તિરસ પ્રધાન સંગીત, ૩૪ અતિશય અને આઠ પ્રાતિહાર્ય—લક્ષ્મીથી અલંકૃત તીર્થંકર પદવી મેળવી આપે છે. જુઓ—સ્વર્ણમયી લંકાના અધિપતિ રાવણે, અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર શ્રી જિનેશ્વરદેવ આગળ ભક્તિના ઉત્કર્ષથી તીર્થંકર-

નામકર્મ ઉપાર્જન કર્યું; આ પણ એક ભક્તિરસ પ્રધાન સંગીતનોજ પ્રભાવ છે. વ્યવહારિક-દૃષ્ટિએ વિચારીએ તો પણ....સંગીત, એ કેવળ દુન્યવી વિલાસો માટે જ છે, અથવા વિવિધ મિજલસોમાં કે નૃત્યમંડપોમાં, નૃત્યરંગને સાથ આપનારૂં જ છે—એટલું જ નહિ પરંતુ સંગીતના સુંદર સૂરમાં, રાગદારી મધુરાં ગાયનોની સુધા-પાન સમી લ્હેજતમાં, અનેક વિટંબનાઓથી મૃતપ્રાયઃ બનેલા આત્માઓને સજીવન કરવાની—નૂતન ચૈતન્ય સમર્પવાની અજબ જાદુઈ શક્તિ રહેલી છે. આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિઓના તરંગોથી વ્યાપ્ત ચિંતા મહાસાગરમાં નિમગ્ન બનેલાને, (દુઃખના ડુંગરાઓમાં દબાયેલાને પણ), સંગીત ઘડીભર ચિંતાજન્ય દુઃખોનું વિસ્મરણ કરાવે છે, અને આનંદ લહરીઓમાં મજ્જન કરાવી, લ્હેરી બનાવે છે. વિવિધ રાગ-

દારી ગાયનો દ્વારા, સંગીત કષ્ટસાધ્ય વ્યાધિઓને મટાડવામાં સંજીવનીનું કામ કરે છે, આ બાબતમાં નંદકુમાર નામના એક વિદ્વાન્ તો ત્યાં સુધી લખે છે કે:—

" મહાયુદ્ધમાં–રણુક્ષેત્રમાં ઘાયલ થયેલા યુદ્ધવીરોને થતી અસહ્ય વેદનાની વિસ્મૃતિ પાડવા માટે, વાજિંત્રના મંજુલ સ્વરનો જેટલો ઉપયોગ થયો, તેટલું દિવ્ય ઔષધિથી પણુ બન્યું નહિં, એ વાત જગજાહેર છે."........

"આજના જમાનામાં પણુ, પાશ્ચાત્ય દેશોમાં ગાયનાં દૂધ કાઢતી વખતે ફોનોગ્રાફ વગાડવામાં આવે છે. ફોનોગ્રાફના આ મધુર સંગીતથી તે જાનવરો તલ્લીન થઈ જાય છે, અને તે સ્થિતિમાં તેને એટલો બધો પરમાવધિ આનંદ થાય છે કે તે ગાયો હંમેશ કરતાં વધારે દૂધ

આપે છે. પરંતુ સંગીતમાં તેથી પણ કાંઈક વધારે અદ્‌ભુતતા સમાયેલી છે; એમ પાશ્ચાત્ય ડૉક્ટરોનું કહેવું છે."

"ચિકાગો હૉસ્પીટલમાં, ગાંડા માણુસોને સંગીતના સૂર સંભળાવી ડાહ્યા બનાવી શકાય કે કેમ? તેનો પ્રયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. જગ-પ્રસિદ્ધ પીઆનો વગાડનાર **બોગસ્લાવસ્કી**, જેમણે જુદા જુદા પ્રકારનાં વાજિંત્રો જુદી જુદી રાગદારીમાં વગાડ્યા હતા. તે વખતે એમ જણાઈ આવ્યું કે—ઉન્મત્ત, ગાંડા, મગજનાં-ચસકેલ, રોગીઓની મનોવૃત્તિ, સંગીતમાં મંજુલ અને મધુર સુરાવટમાં, શાંત, ગંભીર અને ઉલ્લ-સિત બનતી. નષ્ટ થયેલી તેઓની ભાવનાઓ ઠેકાણે આવતી, અને તેઓને પોતાના મનુષ્ય-ત્વનો ખ્યાલ આવતો."........

"પ્રથમ રોગીની આંખોમાંથી અશ્રૂ પ્રવાહ શરૂ થતો, અને એ પ્રમાણે તેના હૃદયસ્થ દુઃખોનો ભાર ઓછો થયા પછી, તેઓને પોતાની સ્થિતિનો ખરો ખ્યાલ આવતો. ઉપરોક્ત પ્રયોગ પરથી ડૉક્ટરોએ સિદ્ધાંત કાઢ્યો કે, "**સંગીતનો અને મનુષ્ય જીવનનો અત્યંત નિકટનો સંબંધ રહેલો છે,**" અને સંગીત, શરીર રક્ષણ માટે, અને શરીર સંવર્ધન માટે અત્યંત ઉપયુક્ત છે."

વિલિયમ ફ્રૅાન ડી વૉલ નામના માણુસે ઘણી શોધ ખોળને અંતે, બીજો એવો એક સિદ્ધાંત શોધી કાઢ્યો હતો કે—માણુસને કયો રોગ થયો છે. તેની પરીક્ષા, પુસ્તકનાં જ્ઞાન અને અનુભવ કરતાં, સંગીતથી વધારે જલદીથી જાણી શકાય છે. સંગીતની મદદથી માણુસની

મનોવૃત્તિઓ કયે માર્ગે દોડી રહી છે, તેનો જલદીથી પત્તો લાગે છે. અને તેજ પ્રમાણે રોગનો કાર્યકારણભાવ સમજી શકાય છે. એટલું માત્ર ખરૂં કે—આ બધા પ્રયોગો, માત્ર અત્યંત ત્રાસદાયક અને ખર્ચાળ છે. **વિલિયમ ફ્રૅનના** ઉપરોક્ત ઉપક્રમમાં, તેણે યશ સંપાદન કર્યો. તેના દવાખાનામાં પડી રહેલા માણસો આખરે તંદુરસ્ત બન્યા. માનસિક સંતાપ, અશક્તતા, શારીરિક વેદના વગેરેની, સંગીતના સૂરથી વિસામણ પડે છે. અને તત્ક્ષણે જ ગાંડાઓના મન પ્રફુલ્લિત બને છે. ગાંડાઓના દવાખાનામાંનો આ પ્રયોગ કેદખાનામાં પણ સફળ થયેલો જણાયો. મોટા મોટા મહાન્ ગુન્હેગારોને, સતત વિવિધ રાગદારીના સંગીતમાં તલ્લીન કર્યા પછી, તેની બદમાશ મનોવૃત્તિઓ શાંત પડ્યાનું જણાઈ આવ્યું. પ્રેમ, સહાનુભૂતિ, કૃતકર્મનો

પશ્ચાતાપ અને આજ્ઞાધારકતા વગેરે ગુણો સ્હેલાઈથી તેના હૃદયમાં ઉત્પન્ન થાય છે. અને તેથી જ સદાચાર અને નૈતિક વિચાર, અને નિર્મળ આનંદ મળતો હોવાથી, સંગીતનો તેના નિત્યોપયોગી દવાઓમાં, અને ખોરાકમાં ઉપયોગ કરવામાં આવે એવા પ્રયત્નો પાશ્ચાત્ય ડૉક્ટરો કરી રહ્યા છે."

"ગાયન તથા જુદા જુદા સૂરથી, એકાગ્રતા જેટલી જલદીથી સાધી શકાય છે તેટલી નિઃશબ્દ શાંતતાથી લાભતી નથી. ચર્ચમાં પણ જુદાં જુદાં વાજીંત્રો રાખવામાં આવતાં હોઈ, તેના સૂર સાથે પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે. મનઃશાંતિ એ શરીર પોષણનો એક અત્યંત મહત્વનો ભાગ છે. આનંદ, તલ્લીનતા, અને પ્રફુલ્લતાથી પાચન શક્તિને ઘણી જ મદદ થાય છે."

"નાનાં બાળકોને દૂધ પીવડાવતી વખતે, માતા બાળકને ખોળામાં રાખી, મીઠા મધુર કંઠથી, પ્રેમ ભર્યાં હાલરડાં ગાય છે; તેથી બાળકનું મન, પ્રફુલ્લ બનવાથી, પાચનક્રિયા ઘણી જ જલદીથી થાય છે. તેમજ બાળકોને સુવડાવતી વખતે, જે હાલરડાંઓ ગાવામાં આવે છે, તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ પણ એજ રહેલો છે. **મગજ પરનું ભારણ ઓછું થવાથી, મન આનંદમાં રહે છે, એવો માનસિકશાસ્ત્રનો સિદ્ધાંત છે.** અને તે જ મૂલભૂત તત્ત્વપર, સંગીતની આરોગ્ય–પ્રીત્યર્થ યોજના કરવામાં આવી છે."

"આરોગ્યતાને માટે સંગીત અત્યંત ઉપયુક્ત છે, એમ ઠર્યા પછી તે સંબંધમાં અમેરીકામાં અત્યંત જોશભેર ચળવળ શરૂ થઈ. દરેક દવાખાનામાં સંધ્યાકાળે બધા રોગીઓને

એકત્ર કરી, મધુર–મીઠાં મીઠાં ગાયનો જુદાં જુદાં વાજીંત્રો પર વગાડવામાં આવે છે. શાળાઓમાં પણ બાળકોનાં મનોરંજન સાથે સાથે તેઓનાં ફેફસાં મજબુત બને તે માટે, અને રૂધિરાભિસરણ વ્યવસ્થિત રીતે ચાલે તે માટે, તેઓને સંગીત–શ્રવણનો લાભ આપવામાં આવે છે, અને તેઓ પાસેથી ગાયનની ખાસ તાલીમ પણ લેવામાં આવે છે. ખેતરોમાં ઘેટાં બકરાં ચરવા લઈ જતી વખતે, તેઓની ક્ષુધા અસીમ થાય, તે માટે, તેમના ગળામાં મધુર રણકારની ઘંટડીઓ બાંધવામાં આવે છે, અને તેઓને અલગુજના સરમાં લીલીછમ હરિયાળી પર છુટા મૂકવામાં આવે છે."........

સંગીતમય મધુર નાદ, માનવોના મનસ્વી મનને આકર્ષે એમાં તો નવાઈ જ શું? પરંતુ પશુગણના મનને પણ દ્રવિત કરી નાંખે

છે. સંગીત અને કાવ્યપ્રિય કવિજનો દેવલોક-માંથી આવેલા છે, અને દેવગતિગામી છે, એમ શાસ્ત્રીય દૃષ્ટિએ મનાય છે. આ સંગીતની અપૂર્વતા માટે મહાપુરૂષો ફરમાવે છે કે–'सुखिनां सुखदः दुःखिनां दुःखहृद्' (પરમાર્હત કુમારપાલ ભૂપાલ ચરિત્રમાં)

એટલે કે–સંગીતમય મધુર નાદ, સુખીઆઓને સુખ આપે છે અને દુઃખીઆઓનાં દુઃખોને હરે છે. પરમાર્હત શ્રી કુમારપાલ મહારાજાના દરબારમાં, હરણ જેવા બીકણમાં બીકણ પશુને પણ, માનવમેદનીમાં ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યું હતું, આ પણ એક સંગીતનો જ પ્રભાવ હતો.

અરે ! એ વાત તો દૂર રહો, કિંતુ પત્થરને ગાલી પાણીમય કરી મૂકવો, શુષ્ક કાષ્ઠને નવપલ્લવિત કરવું, અકાલે મેઘવૃષ્ટિ કરાવવી, વિના

જ્યોતિએ દીપક પ્રકટાવવો, વગેરે જડ વસ્તુઓ પર પણ અવનવા પલટા કરવાનું અમોઘ સામર્થ્ય સંગીતે ખરીદેલું છે.

સુખના અમોલા સ્થાનમાં વસતા દેવતાઓને પણ આ સંગીત શિવાય ચાલતું નથી, એટલુંજ નહિં પરંતુ અપૂર્વ આનંદ દેવામાં તે મુખ્ય તેમજ અદ્વિતીય ગણાય છે. છ છ ખંડ પૃથ્વીના સ્વામી—એવા ચક્રવર્તિના નવનિધાનો પૈકીનું સંગીત પણ એક નિધાન છે. નિષ્કારણ જગદ્-બંધુ ત્રણ લોકના નાથ તીર્થંકરદેવોની દેશનાના ધ્વનિને પણ દેવો માલકોશાદિ રાગથી સંગીતમય કરી મૂકે છે, જેથી તેમાં તલ્લીન થઈ સર્વપર્ષદ્ યાને સકલશ્રોતૃવર્ગ તે દેશનાને હેત પૂર્વક સાંભળી, પોતાને કૃતકૃત્ય માને છે, અને આત્મસન્મુખ દશામાં આગળ ધપે છે.

સંગીતમાં સર્વ રસ પોષક શક્તિ—

સંગીતમય મધુરધ્વનિ કઠણમાં કઠણ હૃદયને પણ દ્રવિત કરી શકે છે, હસતાને રડાવી શકે છે, રડતાને હસાવી શકે છે, નાહિંમતને હિંમત આપે છે. એટલું જ નહિં, પરંતુ ભાવનાઓના પલટાઓ પણ કરાવી શકે છે. વધારે શું કહીએ ? આ સંગીતમાં જે રસને ઓતપ્રોત કરવો હોય, તે રસને સંગીતજ્ઞ કવિજનો કરી શકે છે, અર્થાત્ સંગીત તમામ રસ પોષવામાં સમર્થ છે.

સંગીતમાં સર્વસ્વ—

આ વિશ્વમાં એવો કોઇ રસ નથી, એવું કોઇ વર્ણન નથી, એવી કોઇ ઘટના નથી, એવી કોઇ કલ્પના નથી—કે જેનું સંગીતમાં સ્થાન ન હોય; અર્થાત્ સંગીત એ ધવલ વિમલ પટ છે

—સફેદ સ્વચ્છ વસ્ત્ર છે. તેમાં જે વર્ણનનું ચિત્ર આલેખવા માંગીએ, તે તે આલેખી શકાય છે, અને તે સંગીત (રૂપ વસ્ત્ર) જેવા જેવા રસ (રંગ) થી રંગાયેલ હોય, તેવી તેવી ભાવના, ગાયક તથા શ્રોતાજનને ઉત્પન્ન થાય, એ સ્વાભાવિક છે.

પ્રાચીન તથા અર્વાચીન સંગીત—

પ્રાચીન સંગીન પદ્ધતિ સંગીત હતી. સંગીનતાથીજ સમસ્ત કાર્ય સંગીન—વ્યવસ્થિત બને છે. પ્રાચીન ધર્મચુસ્ત મહાજ્ઞાની કવિજનોએ, શાસ્ત્રીય પ્રાચ્ય સંગીત પદ્ધતિમાં શાંતરસ—કરૂણારસ—વૈરાગ્યરસ—ભક્તિરસ આદિ પ્રશસ્ત રસોની અનેકવિધ પુષ્ટિ કરેલી છે. પૂર્વમહર્ષિઓનાં તે પદ્યો—સંગીતો દરેક પ્રશસ્ત રસનું પોષણ આપવા પૂરતાં જ છે, એટલુંજ નહિ,

પરંતુ હજારો સુબોધ–કિરણો દ્વારા ભવ્યજનોના હૃદયકમળમાં અનેરો પ્રકાશ પાડવામાં સહસ્ર-કિરણ સૂર્ય સમાન છે. અહો! તે પ્રાચ્ય પદ્યો ક્યાં? અને ખદ્યોત તુલ્ય અર્વાચીન આ પદ્યો ક્યાં? ખરેખર આકાશ જમીન જેટલું મહદ્ અંતર છે, છતાં પ....ણ....

આધુનિક સંગીતનું પ્રયોજન—

કાળ પરિવર્તનશીલ હોવાથી વર્તમાનકાળમાં–નાટક, સીનેમા, બોલતી ફીલમો, રેડીઓ, ફોનોગ્રાફની રેકર્ડો વગેરે દ્વારા, અવનવા રાગમય સંગીત, અનેક રીતે પ્રસિદ્ધિ પામ્યું છે, અને તે યુવક યુવતિ તેમજ બાળ સમૂહને પોતાની તરફ ખૂબ આકર્ષી રહ્યું છે.

આ આધુનિક નાટક, સીનેમા, બોલતી ફીલમો, તથા રેકર્ડો વગેરે દ્વારા પ્રચારમાં આવતું સંગીત, પ્રાયઃ

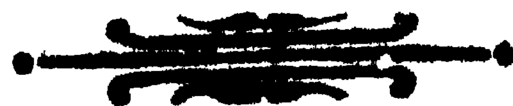
શૃંગારરૂપ અંગારાઓથી ધગધગી રહ્યું છે. આ અંગારાઓ ધાર્મિક તેમજ આધ્યાત્મિક જીવનને ભસ્મીભૂત કરી મૂકે છે. આત્મા નિમિત્તવાસી એટલે કે મળતાં (માની લીધેલા) અનુકૂળ આલંબનોમાં ઢળી જતો હોવાથી, આવા સંગીતના ગાયકો તથા શ્રોતાઓ તે તરફ પ્રગતિ કરે એ સ્વાભાવિક છે. માટે તેઓ આવા શૃંગાર પ્રધાન ગાયનોની ધૂનમાં પોતાના જીવનને વેડફી ન નાંખે; તેજ કારણથી આમાં નૂતન રાગનાં ગાયનોનું અવલંબન લેવામાં આવ્યું છે; તથા સાથોસાથ ભક્તિરસ વૈરાગ્યરસ વગેરે પ્રશસ્ત રસોના પોષણ દ્વારા, નૂતન-રાગના ગાયનોનો પ્રેમી વર્ગ, તે નૂતનરાગથી જ પરમાત્માના ગુણોનો પ્રેમી બને, એવા આશયથી, આ ‘નૂતનજિન સ્તવનમાલા’નાં સ્તવનો નૂતન રાગમાં રચ્યાં છે.

ઉપસંહાર

પ્રાન્તે આ "નૂતન જિન સ્તવન-માલાદિ સંગ્રહ" દ્વારા ભવ્ય જીવો પરમાત્મ ગુણગાન કરી, ભક્તિપ્રધાન જીવન જીવી, સ્વકીય કર્મપંકથી, નિર્મળ બની, યાવત્ અખંડ અવ્યાબાધ મુક્તિ-સુખના ભાજન બનો; એજ આશયપૂર્વક અનાભોગ વિલસિત સ્ખલનાઓ, તથા પ્રેસદોષને અંગે રહી ગયેલ અશુદ્ધિઓ, ભૂલો તેમજ ત્રુટિઓ માટે 'મિથ્યા દુષ્કૃતં' દઈ; તથા સુજ્ઞ વાંચકવર્ગને સુધારી વાંચવા ભલામણ કરી, આ પ્રસ્તાવના સમાપ્ત કરૂં છું.—

॥ शुभं भवतु श्रीश्रमणसंघस्य ॥

રચયિતા.

પ્રકાશકીય નિવેદન.

આ પુસ્તિકામાં આવતા વિષયો, તેની ઉપયોગીતા તથા લોકપ્રિયતા—

૧. 'શ્રીજિનસ્તુતિ ચતુર્વિંશિકા,' જેમાં ૨૪ તીર્થંકરોની સ્તુતિ છે; તે બાળજીવોને દેરાસરમાં પ્રભુજી પાસે બોલાવવામાં સરળ પડે એવા આશયથી ગુજરાતી ભાષામાં તથા શિખરિણી જેવા પ્રાચીન છંદમાં રચવામાં આવી છે. સ્તુતિમાં તે તે તીર્થંકર દેવના નામની સાર્થકતા દ્વારા ગુણોનુ સંકીર્ત્તન કરવામાં આવ્યું છે. કેટલીક સ્તુતિઓ બબ્બે અર્થવાળી હોવાથી ગૂઢ અર્થવાળી છે. સ્તવનોમાં પણ એજ પરિસ્થિતિ છે.

૨. વિધિ સહિત ચૈત્યવંદન.' આમાં

ક્રમથી આવતાં ચૈત્યવંદનનાં સૂત્રો મૂક્યાં છે, જેને ચૈત્યવંદનનો વિધિ ન આવડતો હોય, અને ચૈત્યવંદન કરવું હોય, તે કેવળ વાંચીને પણ આ ઉપરથી ચૈત્યવંદન કરી શકે છે.

૩. **'શ્રીનૂતનજિનસ્તવનમાલા.'** આમાં તદ્દન નવીન જુદા જુદા રાગનાં ૨૬ સ્તવનો છે. તે પૈકી કેટલાંક ઔપદેશિક છે, કેટલાંક વિવિધ તીર્થનાં છે, કેટલાંક તીર્થંકરોના છે, કેટલાંક સામાન્ય જિનનાં છે કે જે દરેક ભગવાન આગળ સામાન્યતઃ બોલી શકાય છે. અને સિદ્ધચક્ર ભગવાનનાં (સ્તવન) પણ છે.

૪. **'શ્રીનૂતનજિન સ્તવન ચોવીશી.'** આમાં ક્રમશઃ ચોવીશે તીર્થંકરોનાં જુદા જુદા નૂતન રાગનાં ૨૪ સ્તવનો છે. ગૂઢ અર્થવાળાં તેમજ સાહિત્યની દૃષ્ટિએ શ્લેષોલ્લસિત હોવાથી;

કઠીન શબ્દોની ટીપ્પની પણ આપી છે, કે જેથી સરળતાથી ભાવ સમજી શકાય.

૫. ' **કલ્યાણક પચ્ચીશી.** ' યાને ૨૪ તીર્થંકરોનાં ૧૨૦ કલ્યાણક તિથિનું સ્તવન. આમાં એક કડીની અંદર એક તીર્થંકરનાં પાંચ પાંચ કલ્યાણક તિથિઓનું વિધાન છે, ફક્ત આ એકજ સ્તવન કંઠસ્થ કરવાથી ૨૪ તીર્થંકરોનાં ૧૨૦ કલ્યાણકોનું જ્ઞાન થાય છે.

ઉપસંહાર—

દરેક સ્તવનમાં ભાવ સુંદર ગોઠવ્યો છે—તેમાં પણ શબ્દલાલિત્ય, અનુપ્રાસ તથા અર્થગાંભિર્ય આદિ કાવ્યના ગુણો પદે પદે ઝળકી રહ્યા છે. એજ આ કૃતિની મહત્તા છે.

આ પુસ્તિકાની લોકપ્રિયતા બાબત કાંઇ લખવાનું રહેતું જ નથી, કારણ કે આની

પ્રથમાવૃત્તિ ૧૯૯૪માં છપાઈ હતી, તે અત્યાર સુધીમાં, એટલે કે અઢી વર્ષના ટુંકા ગાળામાં જ *૫૬૦૦ ચોપડીઓ છપાઈ અને લોકોએ તેનો લાભ લીધો, છતાં પણ હજુ ઉપરાઉપરી માગણીઓ આવે જ જાય છે એજ એની ઉપયોગિતા અને લોકપ્રિયતા સાબિત કરે છે. અસ્તુ.

લી. પ્રકાશક.

---

*૫૦૦ નકલ સુરતથી પ્રકાશિત 'સૌભાગ્યસિંધુ'માં છપાઇ.
૧૦૦૦ ,, શા. ફકીરચંદ મગનલાલ બદામીએ પ્રકાશિત કરી.
૧૦૦૦ ,, ધીયા લાલભાઈ ફુલચંદ શેર દલાલે પ્રકાશિત કરી.
૧૦૦૦ ,, બગડીયા હરગોવિંદ ઉજમશીએ પ્રકાશિત કરી.
૨૧૦૦ ,, 'સવિધિ પ્રતિક્રમણાદિ સંગ્રહ'માં પ્રકાશિત થઇ.

સામાન્ય જિન સ્તવનમ્.

(તૂં રામ ભજન કર પ્રાની,
તેરી દો દિનકી જિંદગાની—એ રાગ)

જિનરાજ ભજન કર પ્રાની,
તેરી ક્ષણભંગુર જીંદગાની;
ચંચલ કાયા ચંચલ માયા,
ગાફીલ! ફોગટ જન્મ ગુમાયા;
જબ આયગા કાલકા [1]ન્યૌતા,
તબ સબ તજના માની!. જિનરાજ૦ ૧
રહતી ઘરમેં માલ મિલકત,
ચૌટા તક ઘર નાર;
સ્વજન લોગ શમશાન લગે,
દેહ ચેહ[2] આધાર;
નિજ કરમોંકે અનુસારી,
ઈકલા જીવ પરભવ ચારી[3]. જિનરાજ૦ ૨

---

૧ યમરાજનું તેડું. ૨ ચિતા, ૩ પરભવમાં જનાર.

સોચ મુસાફીર! કો તુજ સંગી,
દુનિયા ફાની સ્વાર્થ સુરંગી;
આયુ ઘટતી સમય સમય પર,
ચેત હે ચેતન! માની!. જિનરાજ૦ ૩
જિનવર જગમેં શિવસુખદાયા,
સુરતરૂ સી હૈ જિનકી છાયા;
નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષ કહત હૈ,
ભજ ભવ જલધિ સુકાની. જિનરાજ૦ ૪

શ્રી વીરજિન સ્તવનમ્.

(દુનિયા રંગરંગીલી બાબા !
દુનિયા રંગરંગીલી—એ રાગ).

અંગિયા રંગરંગીલી પ્યારા !
અંગિયા રંગરંગીલી. પ્યારા !૦
સોહે અખિયા કમલ સી કલિયા,
શાંતિ સુધાકી ક્યારી હય;

હર અંગોં પર શમરસ છાયા,
હર પ્રાણી હિતકારી હય;
જિનવર મૂરતિ વાંછિત પૂરતી,
સુરવેલી અલબેલી. પ્યારા !૦ ૧
ઝગમગ ઝગમગ જ્યોતિ ધરતી,
મિથ્યા તિમીર હટાતી હય;
ભવિજન હર્ષ બઢાતી હય,
અધ્યાતમ પાઠ પઢાતી હય;
સુર નર નારી મોહનગારી,
સુરત છેલ છબિલી. પ્યારા !૦ ૨
યહ અંગિયા ભવસાયર નઈયા,
સકલ ગુણોંકી ખાણ લગે;
વીરજિન દર્શન ઇન કલિકાલે,
પ્રાણી પ્રાણ આધાર લગે;
નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષ ભજત હૈ,
શિવસુખ કેલી રસીલી. પ્યારા !૦ ૩

શ્રી નેમિજિન સ્તવનમ્.

(સુની પડી રે સિતાર, મીરાકે જીવનકી—એ રાહ)

(રાગિની—કાફી, તાલ—કહરવા)

સુની સુની રે પુકાર, પશુકે જીગરકી. (ટેક)
નવ ભવ પ્યારી રાજુલ નારી, છોડ ગયે ગિરનાર;
પશુકે જીગરકી, સુની સુની રે પુકાર. ૧
[૧] પશુ રાજીકા જીવ ઉગારા, મોહની કરકે રે ચકચૂરા,
સંયમ કેવલ મુક્તિ નિપાયે, શ્યામ સલુણા ઉદાર;
પશુકે જીગરકી, સુની સુની રે પુકાર. ૨
નેમિ જિણંદા લાવણ્ય કંદા,
કામિત કરના રે સબ પૂરા;
કરૂણાસાગર કરૂણા લાકે, દક્ષ શિશુકો ઉગાર.
પશુકે જીગરકી, સુની સુની રે પુકાર. ૩

---

૧ પશુ સમુહના પ્રાણ બચાવ્યા, તથા પશુ તેમજ રાજીમતી બન્નેને ઉગાર્યા.

॥ ॐ अर्हम् नमः ॥

શ્રીસ્યાદ્વાદરત્નાકરપ્રણેતા વિદ્વદ્વર્ય મુનિરાજ

શ્રીદક્ષવિજયજી વિરચિતા

શ્રી જિનસ્તુતિ ચતુર્વિંશિકા

દેરાસરમાં પ્રભુજી પાસે બોલવાની સ્તુતિઓ.

(શિખરિણી છંદ)

(૧. શ્રી આદીશ્વર ભગવાનની સ્તુતિ.)

પ્રભો ! તું છે આદિ-ક્ષિતિપતિ દમી તીર્થપતિમાં,
ધુરા ધારી ભારી, ધરમ રથની તેં જગતમાં;
કિધો વ્હેતો ખંતે, શિવપુર તણો પંથ પલમાં,
સદા વંદું સ્નેહે, **ઋષભજિન** ! તારા ચરણમાં.

(૨. શ્રી અજિતનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

જિતી જેણે રાગા-દિક સકળ દુર્વાર રિપુને,
પતાકા ફરકાવી, અજિત અભિધાની ત્રિભુવને;
રહી ગર્ભે કીધી, અજિત જનની કેલિ સમયે,
સ્મરૂં તારંગે તે, **અજિતજિનને** શુદ્ધ હૃદયે.

(૩. શ્રી સંભવનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

હરે જે વાણીના, વિમળ જળથી કર્મમળને,
ચલાવે લીલાથી, શિવપુર પથે ભવ્યજનને;
શમાવે ભવ્યોના, ભવદવ તણા તાપગણને,
મળો તેવા સ્વામી, ભવભવ વિષે **સંભવ** મને.

(૪. શ્રી અભિનંદન ભગવાનની સ્તુતિ.)

હણી ચારે ચોરો, ચઉગતિ તથા ચાર વિકથા,
તજી સંજ્ઞા ચારે, ચઉવિહ ધરી સંવર તથા;
થયા ચોથા તીર્થં-કર સુત તમે સંવર તણા,
અભિષ્ટો પૂરો સો, સુખદ **અભિનંદા** ભવિ તણા.

(૫. શ્રી સુમતિનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

તલાજે તું રાજે, **સુમતિ જિન**! સાચો જગપતિ!
દયા લાવી મારૂં, કુમતિ તમ ટાળો દિનપતિ!
પ્રભો! તેં તો સાધી, શુભમતિ ધરી પંચમગતિ,
અમોને આપોને, સુગુણતતિ દાતાર સુમતિ.

(૬. શ્રી પદ્મપ્રભ ભગવાનની સ્તુતિ.)

સદા વિશ્વારામે, તુજ સુગુણ પદ્મો વિકસતા,
સુગંધોથી તેમાં, વિબુધ ભમરા લુબ્ધ બનતા;
રચી સ્તોત્રો રંગે, ત્રિભુવન વિષે નાદ કરતા,
નમે તારા **પદ્મ-પ્રભ** પદ સુપદ્મે સુજનતા.

(૭. શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

સુપાર્શ્વો જેનાં સૌ, ભવિક અય કલ્યાણ કરતાં,
સુસંગે રંગે જે, દુરિત તમને દૂર કરતાં;
સદા તે છે દાતા, શિવસુખ તણા આ જગધણી,
ભજો કલ્યાણાર્થી, જિનવર **સુપાર્શ્વેશ્વરમણી.**

(૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભ ભગવાનની સ્તુતિ.)

સુગોથી જે બોધે, ભવિ કુવલયોને પલકમાં,
હરે સંતાપો જે, શુભ શમ સુધાધામ જગમાં;
ઉછાળે જે છોળો, વિમળ ગુણ રત્નાકર તણી,
નમો નેહે તે આ, અઘતમહ **ચંદ્રપ્રભ** ધણી.

(૯. શ્રી સુવિધિનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

સુરેંદ્રો સૌ સંગે, સુરગિરિ સુશ્રૃંગે સુવિધિથી,
કરી સ્નાત્રો જેના, જનમ સમયે ભક્તિ ભરથી;
હરે કર્મો રૂપી, સકળ મળને સ્નાત્ર જળથી,
સદા સેવું તે શ્રી–**સુવિધિ જિનને** શુદ્ધ મનથી.

(૧૦. શ્રી શીતલનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

રહી ગર્ભે તેં તો, નિજ જનકના પિત્તદવને,
શમાવ્યો માતાના, કર કમળના સ્પર્શન થને;
શમાવીને મારા, ભવ સકળ સંતાપ ગણને,
ઉગારો કર્મોથી, જિનપતિ **પ્રભો! શિતળ!** મને.

(૧૧. શ્રી શ્રેયાંસનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

પિતા માતા ભ્રાતા, સકળ સુખદાતા જગતના,
સદા શ્રેયસ્કર્તા, દુરિત તમ હર્તા ભવિકના;
પ્રભો! શ્રી શ્રેયાંસ પ્રશમસરના હંસ! સુમના!
સમર્પો શ્રેયાંશો, વિપદહર નિઃશ્રેયપદના.

(૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્ય ભગવાનની સ્તુતિ.)

વિરાજે તેજે જે, જગપતિ જગે વાસરમણી,
પુરે જે આશાઓ, સુરમણિ પરે પૂજક તણી;
સદા હેજે જેના, પદકજ વિષે વાસવ નમે,
મને તેવા સ્વામી, સુરૂપ **વસુપૂજ્યાંગજ** ગમે.

(૧૩. શ્રી વિમળનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

સદા જેના સંગે, વિમળ ગુણનો વાર્ધિ ઉછળે;
હરે જે કર્મોના, મળ સકળને દર્શન જળે;
ફળે આશા જેથી, શિવસુખ મળે સંકટ ટળે,
નમું નેહે તેવા, **વિમળજિન**ના પાદ કમળે.

(૧૪. શ્રી અનંત નાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

અનંતા જ્ઞાનો જ્યાં, દરિસણુ અનંતા ઉલસતા,
અનંતા ચારિત્રા-દિક ગુણુ અનંતા નિવસતા;
સદા તેવા સ્વામી, જિનપતિ **અનંતપ્રભુ** નમી,
અનંતા આનંદો-લ્લસિત પદ પામું ભવ વમી.

(૧૫. શ્રી ધર્મનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

પ્રકારે ચારે જે, કથન કરતા ધર્મ પથને
પડંતા ધારે તે, કુગતિ રૂપ કૂપે ભવિકને;
હુરી કર્મો અર્પે, વિમળ શિવ શર્મો જગતને,
સુધર્માર્થી ધ્યાવો, ત્રિવિધ કરણે **ધર્મજિનને**.

(૧૬. શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

દયાના નીરે જે, અશિવ દવની શાંતિ કરતા,
મૃગાંકી ચક્રી જે, કનક સરખી કાંતિ ધરતા;
ભવી સેવી જેને, ભવ ભવ ભય ભ્રાન્તિ હરતા,
નમી તેવા **શાંતિ-પ્રભુ** ચરણમાં પામુ પ્રભુતા.

(૧૭. શ્રી કુંથુનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

તજી ષટ્ખંડોની, પૃથુલ પૃથિવી **કુંથુજિનજી,**
વળી ચૌદે રત્નો, નવનિધિ તણા વૈભવ તજી;
થયા છઠ્ઠા ચક્રી, ધરમવર ચક્રી પ્રભુ તમે,
અહો તેથી તારા, ચરણ કમળે વિશ્વ પ્રણમે.

(૧૮. શ્રી અરનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

તજી ષટ્ખંડા સ્ત્રી, સહસ્ર ચઉસઠ્ઠી નવનિધિ,
તજીને ચૌરાશી, લખ રથ ગજાશ્વો ગુણનિધિ;
વળી છન્નૂ કોટી, પયદળ અને ચૌદ રયણો,
થયા વિશ્વસ્વામી, **અરજિન** ! નમું તે સુચરણો.

(૧૯. શ્રી મલ્લીનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

ભરી નિત્યે તેં તો, કનકપુતળી ને કવળથી,
ઉગાર્યા ષટ્ મિત્રો, પ્રવચન જળે કામદવથી;
પ્રભો ! મલ્લિ ! વલ્લી, સકલ કુશલની ભક્તિ ભરથી,
નમી વંદી માગું, ભવ દવ હરો સ્નેહ જળથી.

(૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામીજીની સ્તુતિ.)

તરી સ્હેજે જેણે, ચરણ કરણે વાર્ધિ ભવનો,
દયા લાવી તાર્યાં, નિજ ચરણનૌથી ભવિજનો;
નમે ઈંદ્રો જેના, વિમળ ચરણે ત્રૈણ કરણે,
પદાબ્જે વંદુ તે, જિન **મુનિ** માણી **સુવ્રત** તણે.

(૨૧. શ્રી નમીનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

રહી ગર્ભે જેણે, રિપુ નૃપ નમાવ્યા પલકમાં,
નમે જેના નામે, અરિદલ ટલે આધિ પલમાં;
પદાબ્જે જેના સૌ, સુરપતિ નમે છે પ્રણયથી,
હરૂં હું પાપો તે, **નમિ જિન** નમી નેહ ભરથી.

(૨૨. શ્રી નેમીનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

સુણી પોકારો તેં, પશુગણ તણા હે જગધણી!
તજી રાજી નારી, નવભવ તણી ચારૂ રમણી;
ભવી રાજી તારી, ભવજલધિથી રૈવતમણી,
અમોને તારોને, જિનપતિ **પ્રભો! નેમિ!** તરણી.

(૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની સ્તુતિ.)

પ્રભો ! તારી ન્યારી, વિમળ કરૂણાએ ફણિમણી,
મહામંત્રે કીધો, પલક ભરમાં દાનવમણી;
નમું પ્યારા મારા, પરમ ઉપગારી ગુણિમણી,
સદા **વામાનંદા**! હર દુરિત ફંદા જિનમણી.

(૨૪. શ્રી મહાવીર સ્વામી ભગવાનની સ્તુતિ.)

મહાવીરસ્વામી! સકળ ગુણ ધામી! જગપિતા!
અહો કીધી જેણે, અધમ અપરાધે અધમતા;
દયા લાવી તેમાં, હૃદય દુઃખથી આંસુ ઝરતા,
વિભો! તારા તેવા, સદય નયનોને નમનતા.

કળશ.

(શાર્દૂલ વિક્રીડિત-છંદ.)

દીપે જે તપગચ્છ સ્વચ્છ ગગને,
ભાનૂપમા ભાસુરા,
સમ્રાટ્ શાસનના જગદ્‌ગુરુવરા,
તે **નેમિસૂરીશ્વરા**;

તત્પટ્ટાંબુધિ ચંદ્રમા ગુરુવરા,
લાવણ્યસૂરીશ્વરા,
તત્પાદાંબુજ ભૃંગ **દક્ષવિજયે,**
વંદી સુતીર્થેશ્વરા. (૧)
વિશ્વે ખ્યાતિ ધરાવતા ઝગડીયા-
તીર્થે રહી રંગથી
શ્રી આદીશ્વર મ્હેરથી શિખરણી
છંદો તણા યોગથી;
ચોવીશી જિનરાજની **સ્તુતિ** તણી,
ગીર્ગુર્જરીથી શુચી;
બાણાંકાંક મૃગાંક (૧૯૯૫) વિક્રમ તણા,
વર્ષે સહર્ષે રચી. (૨)

વિધિસહિત—ચૈત્યવંદન.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં, જાવણિ-
જ્જાએ નિસીહિઆએ મત્થએણ વંદામિ.

(આ પ્રમાણે ત્રણ વખત ખમાસમણ દઈ નીચે
પ્રમાણે બોલવું)

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્!
ચૈત્યવંદન કરૂં? 'ઇચ્છં'

સકલ—કુશલ—વલ્લી પુષ્કરાવર્ત્તમેઘો,
દુરિત—તિમિર—ભાનુઃ કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ;
ભવજલ—નિધિ—પોતઃ સર્વ—સમ્પત્તિ—હેતુઃ,
સ ભવતુ સતતં વઃ, શ્રેયસે શાન્તિ—નાથઃ
શ્રેયસે પાર્શ્વ—નાથઃ (૧)

(પછી કોઈ પણ ચૈત્યવંદન કહેવું-અથવા તો નીચેનું કહેવું.)

(શ્રી ચોવીશ જિનનું ચૈત્યવંદન)

[૧]ઋષભ [૨]અજિત [૩]સંભવ સદા,
[૪]અભિનંદન જિનચંદા;
[૫]સુમતિ [૬]પદ્મપ્રભુ મુદા,
સેવો [૭]સુપારસ સુખકંદા. (૧)

[૮]ચંદ્રપ્રભુ [૯]સુવિધિ વિભુ,
[૧૦]શીતલ શીતલનામ;
[૧૧]શ્રેયાંસ [૧૨]વાસુપૂજ્યજી,
[૧૩]વિમલ વિમલ–ગુણધામ. (૨)

[૧૪]અનંત [૧૫]ધર્મ [૧૬]શાંતિ તથા,
[૧૭]કુંથુ [૧૮]અર [૧૯]મલ્લી;
[૨૦]મુનિસુવ્રત [૨૧]નમિજિન નમી,
છેદો ભવવલ્લી. (૩)

નમી [૨૨]નેમિજિન [૨૩]પાસને,

વંદો ૨૪વીરજિણંદ;
નેમિસૂરિવર પટધરા,
સૂરિ **લાવણ્ય** મુણિંદ. (૪)

તસ પદ પંકજ મધુકરો, **દક્ષ** કહે ભવિવૃંદ;
ઇમ ચોવીશ જિન નિત નમી,
લહો આનંદ અમંદ. (૫)

જં કિંચિ નામ-તિત્થં, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ; જાઈં જિણ-બિંબાઈં, તાઈં સવ્વાઈં વંદામિ. ॥ ૧ ॥

નમુત્થુણં અરિહંતાણં ભગવંતાણં (૧). આઈ-ગરાણં, તિત્થ-યરાણં, સયં-સંબુદ્ધાણં (૨). પુરિસુત્તમાણં, પુરિસ-સીહાણં પુરિસ-વર-પુંડરીઆણં, પુરિસ-વર-ગંધ-હત્થીણં (૩).

લોગુત્તમાણું, લોગ-નાહાણું, લોગ-હિઆણું, લોગ-પઈવાણું, લોગ-પજ્જોઅ-ગરાણું (૪). અભય-દયાણું, ચક્ખુ-દયાણું, મગ્ગ-દયાણું, સરણ-દયાણું, બોહિ-દયાણું (૫). ધમ્મ-દયાણું, ધમ્મ-દેસયાણું, ધમ્મ-નાયગાણું, ધમ્મ-સાર-હીણું, ધમ્મ-વર-ચાઉરંત-ચક્ક-વટ્ટીણું (૬). અપ્પડિહય-વર-નાણ-દંસણ-ધરાણું, વિઅટ્ટ-છઉમાણું (૭). જિણાણું, જાવયાણું, તિન્નાણું, તારયાણું, બુદ્ધાણું, બોહયાણું; મુત્તાણું, મોઅ-ગાણું (૮). સવ્વ-ન્નૂણું, સવ્વ-દરિસીણું, સિવ-મયલ-મરૂઅ-મણંત-મક્ખય-મવ્વાબાહ-મપુણરાવિત્તિ-સિદ્ધિ-ગઈ નામધેયં, ઠાણં સંપત્તાણું, નમો જિણાણું, જિઅ-ભયાણું (૯). જેઅ અઈયા સિદ્ધા, જેઅ ભવિસ્સંતિ ણાગયે કાલે, સંપઈ અ વટ્ટમાણા, સવ્વે તિ-વિહેણ વંદામિ. (૧૦)

જાવંતિ ચેઈઆઈં, ઉડ્ઢે અ અહે અ તિરિઅ-લોએ અ; સવ્વાઈં તાઇં વંદે, ઈહ સંતો તત્થ સંતાઇં. (૧)

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદિઉં-જાવણિ-જ્જાએ નિસીહિઆએ? મત્થએણ વંદામિ.

જાવંત કેવિ સાહૂ ભરહેરવય-મહાવિદેહે અ; સવ્વેસિં તેસિં પણઓ, તિવિહેણ તિ-દંડ-વિરયાણં. (૧)

નમોઽર્હત્-સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય-સર્વ-સાધુભ્યઃ

(કહી, કોઈ પણ સ્તવન કહેવું-યા 'ઉવસગ્ગહરં,' નીચે પ્રમાણે કહેવું)

ઉવસગ્ગ-હરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મ-ઘણ-મુક્કં; વિસ-હર-વિસ-નિન્નાસં, મંગલ-કલ્લાણ-આવાસં. (૧) વિસ-હર-ફુલિંગ-મંતં, કંઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ-રોગ-

મારી,–દુટ્ઠ–જરા જંતિ ઉવસામં. (૨) ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્ઝ પણામો વિ બહુ–ફલો હોઈ; નર–તિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ–દોગચ્ચં. (૩) તુહ સમ્મત્તે લદ્ધે, ચિંતામણિ–કપ્પપાયવબ્ભહિએ; પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં–ઠાણં. (૪) ઈઅ સંથુઓ મહા–યસ !, ભત્તિ–બ્ભર–નિબ્ભરેણ હિઅએણ; તા દેવ! દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ ! જિણ–ચંદ ! (૫)

(પછી મસ્તકે હાથ જોડી, 'જય વીયરાય' કહેવા)

જય વીયરાય ! જગ–ગુરૂ !, હોઈ મમં તુહ પભાવઓ ભયવં; ભવ–નિવ્વેઓ મગ્ગા,–ણુસારિઆ ઇટ્ઠ–ફલ સિદ્ધી. (૧) લોગ–વિરૂદ્ધ–ચ્ચાઓ, ગુરૂ–જણ–પૂઆ પરત્થ–કરણં ચ; સુહ–ગુરૂ–જોગો તવ્વયણ,–સેવણા આ–ભવમખંડા. (૨)

(હાથ સ્હેજ નીચા કરી, આગળ બોલવું)

વારિજ્જઈ જઇ વિ નિયાણ,-બંધણં વીય-રાય! તુહ સમયે; તહવિ મમ હુજ્જ સેવા, ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણં. (૩) દુક્ખ-ક્ખઓ કમ્મ-ક્ખઓ, સમાહિ-મરણં ચ બોહિ લાભો અ; સંપજ્જઉ મહ એઅં, તુહ નાહ! પણામ કરણેણં. (૪) સર્વ-મંગલ-માંગલ્યં, સર્વ-કલ્યાણ-કારણં; પ્રધાનં સર્વ-ધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. (૫)

(પછી ઉભા થઇને બોલવું કે-)

અરિહંત-ચેઈઆણં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં. વંદણ-વત્તિઆએ, પૂઅણ-વત્તિઆએ, સક્કાર-વત્તિઆએ, સમ્માણ-વત્તિઆએ, બોહિ-લાભ-વત્તિઆએ, નિરૂવસગ્ગ-વત્તિઆએ, સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિઈએ, ધારણાએ, અણુ-પ્પેહાએ, વડ્ઢમાણીએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં.

અન્નત્થઊસસિએણં, નીસસિએણં; ખાસિ-

એણું, છીએણું, જંભાઇએણું, ઉડ્ડુએણું, વાય-નિસગ્ગેણું, ભમલીએ, પિત્તમુચ્છાએ; સહુમેહિં અંગ-સંચાલેહિં, સહુમેહિં, ખેલ-સંચાલેહિં સુહુમેહિં-દિટ્ઠિ-સંચાલેહિં; એવમાઇએહિં આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. જાવ-અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ, તાવ-કાયં ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં, અપ્પાણં વોસિરામિ.

(કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. 'નમો અરિહંતાણં' કહી, પારી '**નમોર્હત્-સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય-સર્વ-સાધુભ્યઃ**' કહેવું. પછી-કોઇ જોડાની પહેલી થોય કહેવી, યા નીચેની કહેવી.)

શંખેશ્વર પાસજી પૂજીએ,
નરભવનો લાહો લીજીએ;
મન-વાંછિત-પૂરણ સુરતરૂ,
જય વામાસુત અલવેસરૂ. (૧)

॥ ઈતિ ચૈત્યવંદન વિધિ સહિત સમાપ્ત ॥

શ્રી નૂતન જિન સ્તવનમાલા

૧ પ્રાર્થનારૂપ સામાન્ય-જિન-સ્તવન.

(એક સહારા તેરા પ્રભુજી, એક સહારા તેરા-એ રાગ.)

એક સહારા તેરા-જિનજી-એક સહારા તેરા.
મૈં હું પ્યાસી, તુમ દર્શનકા, દેદો દર્શ તુમેરા,-
તાત તું હિ હૈ, ભ્રાત તું હિ હૈ,
અપને જીકા જાન તું હિ હૈ;
જૈસા ચંદ્ર ચકોરા-જિનજી
જૈસા ચંદ્ર ચકોરા...............એક૦ ૧
મૈં હું સેવક તુમ ચરણોંકા, કર મુજ દિલમેં ડેરા;

રાગ નહિં હૈ, દ્વેષ નહિં હૈ
તુમરે મનમેં મોહ નહિં હૈ,
તૂંહિ દેવ બડેરા-જિનજી
તૂંહિ દેવ બડેરા...............એક૦ ૨

નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષ શિશુકા, હરદે ભવકા ફેરા;
મોહ હટાદે, જ્યોતિ જગાદે,
અપને મનકા તાર મિલાદે.
હર મિથ્યા અંધેરા-જિનજી-
હર મિથ્યા અંધેરા...............એક૦ ૩

૨. સામાન્ય જિન-સ્તવન

(રાગ-આયા દ્વાર તુમ્હારે, રામા! આયા દ્વાર તુમ્હારે)

આયા દ્વાર તુમ્હારે; દાદા!
આયા દ્વાર તુમ્હારે-(ટેક)
ઝબુઝબુ ઝબુકે જ્યોતિ, વદન પર,
મોહ તિમીર વિદારે. દાદા! આયા૦ (૧)

પરમપ્રતાપી ! સુરનર નારી-
　　નાયક દાસ તિહારે. દાદા ! આયા૦ (૨)
જીવન-નૈયા, ભવ સરવરસે,
　　તુમ બિન કૌન ઉગારે ? દાદા ! આયા૦ (૩)
નેમિ-લાવણ્યસૂરિ ચરણોંકા,
　　સેવક **દક્ષ** સહારે. દાદા ! આયા૦ (૪)
નેક નજર કર તારો જિનજી !
　　દીન દયાલ દિલારે. દાદા ! આયા૦ (૫)

૩. શ્રી પાર્શ્વનાથભગવાનનું સ્તવન.

(બન ચલે રામ રઘુરાઈ, ઓર સંઘ જાનકી માઇ—એ રાગ)

પલ પલે પાર્શ્વ પ્રભુ ધ્યાઈ, છોર મમત મોહકી જાઈ,
　　શિવપદ પાના ભાઈ ! પલ પલે૦ ૧
તીન ભુવનકે દીપક જિનને,
　　કેવલ જ્યોતિ જગાઈ,

પાસ પાસ રટતે ભવિજનને,
શિવપુર પાસ મિલાઈ,
જો જિન પ્રેમ હિંડોલે ડોલે,
સો પાવે પ્રભુતાઈ.......પલ પલે૦ ૨
દીનદયાલે દયા દિલ લાઈ, નવકારકો સુનાઈ,
જલતી નાગકી જોરી બચાઇ, સ્વર્ગપુરી પહુંચાઈ,
નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષ ભજત હૈ,
પાસ ચરન સુખદાઈ...પલ પલે૦ ૩

૪. શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન.

(રામસે કોઈ મિલાદે—એ રાગ)

નેમસે કોઇ મિલાદે,
મુઝે—નેમસે કોઇ મિલાદે.
બિન બાદલકા બિમલા ચંદા,
ચિત્ત-ચકોરે લગાદે....... મુઝે નેમસે૦ ૧

કોઇ કહે વો રૈવતગિરિમેં,
કોઈ કહે સહસાવનમેં,
કોઈ કહે ગિરિકે કંદરમેં,
કોઈ કહે ધ્યાનીકે ઘરમેં,
મીલ સકું મૈં જિનકો છિનમેં,
ઐસા રાહ દીખાદે.......મુઝે નેમસે૦ ૨

રાજુલ વલવલતી યું દિલમેં,
નેમિ–ચરણ–**લાવણ્ય**–કમલમેં,
માધુકરી વૃત્તિ ધરી જગમેં,
જ્યોતસે જ્યોત મીલાઇ પલમેં.
દક્ષ કહે શ્રી નેમિજિનસે,
ઐસી જ્યોત જગાદે.......મુઝે નેમસે૦ ૩

૫. સામાન્ય જિન-સ્તવન.

(મેં તો આરતિ ઉતારૂ રાધેસ્યામકીરે—એ રાહ)

(રાગિની-ગરબા, તાલ-કહરવા)

મેં તો મૂરતિ જુહારૂં જિનરાજકીરે,
જિનરાજકીરે જગતાજકીરે—મેં તો૦ ૧

ભક્તિકે પિયૂષ ઘોલ, લગાકે રંગ ચોલ,
મિથ્યા પડલ ખોલ ખોલ (૨)
મેં તો સૂરતિ નિહારૂં વીતરાગકીરે-મેં તો૦૨

ક્ષમાકે કટાર ધાર, કર્મોં કે કટક સંહાર,
શિવ લહું સાર સાર (૨)
નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષ-વાણી સુણી રે-મેં તો૦ ૩

૬. સામાન્ય જિન સ્તવન.

(બન્દે ! નાવકા લંગર છોડ—એ રાહ.)

[રાગિની ભાટિયાલી; તાલ-કહરવા.]

પ્યારે ! ભવકા બંધન તોડ, પ્યારે !
ભવકા બંધન છોડ.

હરકે મેરી કર્મકી કિલિયા, ભવકા બંધન તોડ.
પ્યારે !૦ ૧

તું એક મેરા જીવનસાથી,
ઔર સભી હૈ સ્વારથ સાથી, ભવકા બંધન તોડ.
પ્યારે !૦ ૨

જ્યું ગૈયા બિન બછરે ઇકલે,
ત્યું સૈયા બિન હમ હૈં વિકલે, ભવકા બંધન તોડ.
પ્યારે !૦ ૩

નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષ સહાયા,
જિનવર ! વંદન કોડ, પ્યારે ! જિનવર ! વંદન કોડ.
પ્યારે ! ભવકા બંધન તોડ. ૪

૭. શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન-સ્તવનમ્.

(રાગ-યમન કલ્યાણ; તાલ ત્રિતાલ.)

[સ્થાયિ-]

જિનવર ચંદ સહાઈ, સૈયા મોરા-જિનવર૦
પાયેંગે જબ દરશન, પિયા મોરા-
ચિત્ત-ચકોર હુસાઈ. સૈયા મોરા-જિનવર૦ ૧

[આંતરો-]

જબહુ જિનજી દિલ લાયેંગે, પિયા મોરા-
સમકિત સર ઉલસાઇ, સૈયા મોરા-જિનવર૦ ૨

[અભોગ-]

નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષ-કુમુદકે સૈયા મોરા-
ચંદ્રપ્રભ સુખદાઈ, પિયા મોરા-જિનવર૦ ૩

૮. શ્રી જિનપૂજના-પદ્યમ્

(મીઠા લાગ્યા તે મને આજના ઉજાગરા—એ રાગ)

વ્હાલી લાગે છે મને, જિનની સુપૂજના,
આપે આનંદ અપારરે-જિનવર કેરી સુપૂજના.

નિર્મળ જીવને, જિન ન્હવરાવતાં,
વિમળ જીવન ધારરે, જિનવર કેરી૦ વ્હાલી૦ ૧

શમરસ ચંદને, ભક્તિનાં ફુલડે,
પૂજા નવઅંગે ઉદારરે, જિનવર કેરી૦ વ્હાલી૦ ૨

સુધર્મ ધ્યાન ધૂપે, જ્ઞાન પ્રદીપે,
કુમતિ તિમીરને વારરે, જિનવર કેરી૦ વ્હાલી૦ ૩

ક્ષમા અક્ષતનો, સ્વસ્તિક વિરચી,
ચઉગતિ ભ્રમણ નિવારરે, જિનવર કેરી૦ વ્હાલી૦ ૪

ધરી મધુરવાક્ નૈવેદ્ય સારાં,
ધરજો સુભાવફળ ભારરે, જિનવર કેરી૦ વ્હાલી૦ ૫

અષ્ટ પ્રકારી આ, પૂજા રચાવી,
આઠે કરમ કરો દૂરરે, જિનવર કેરી૦ વ્હાલી૦ ૬

નેમિ-લાવણ્યસૂરિ, **દક્ષ** સુશિક્ષા,
પામી તરો સંસારરે; જિનવર કેરી૦ વ્હાલી૦ ૭

૯. શ્રી પાર્શ્વનાથ-સ્તવનમ્

(મીઠા લાગ્યા છે મને આજના ઉજાગરા-એ રાગ)

પાર્શ્વજિણંદ! ભવ,-પાર ઉતારજો;
કૃપા કરી કિરતારરે,-ભવસિંધુ પાર ઉતારજો. (ટેક)
સમયે સમયે જેમાં, છોળો ઉછળતી
[1]'**અહં ને મમ**'ની અપાર રે.ભવસિંધુ૦પાર્શ્વ૦૧
કામના વમળમાં, જીવન નૈયા-
ડોલી રહી સરકારરે. ભવસિંધુ૦ પાર્શ્વ૦ ૨
કુમતિ વંટોળે, સુમતિ સુકાનને
કીધું છે કરથી દૂર રે. ભવસિંધુ૦ પાર્શ્વ૦ ૩
ચરણ કરણથી, હીણુ થયો છું-
તરણ તારણહાર રે. ભવસિંધુ૦ પાર્શ્વ૦ ૪
નેમિ-લાવણ્યસૂરિ દક્ષ, કહે છે-
હવે તાહરો આધાર રે. ભવસિંધુ૦ પાર્શ્વ૦ ૫

---

૧. અહંભાવ અને મમત્વ.

૧૦ શ્રી મહાવીરસ્વામી-સ્તવનમ્

(લેશો નિશાશા પરણેતરના, શાશો સુખી શી પેર—એ રાગ)

દેશો દિલાસા દિલવર દિલના,
કિંકર પર કરી મ્હેર—જિનજી! થાશું સુખી—(ટેક)

નિગોદમાંથી, થયો હું [૧]થાવર,
[૨]વિગલેન્દ્રી [૩]બેર બેર—કિંકર તારો દુઃખી;
ચોરાશી લાખના, ચૌટે હું ભટકયો,
થયો દુઃખી ઠેર ઠેર—કિંકર૦ દેશો૦ ૧

માગ્યા ઉપર પણ, હું છું દેવાયો,
વર્ત્યો છે કાળો કેર—કિંકર૦
શુભ કરણીમાં, આડા આવે છે,
કર્મના કાઠીયા તેર—કિંકર૦ દેશો૦ ૨

---

૧ પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ અને વનસ્પતિ-રૂપ એકેન્દ્રી. ૨ બેઈંદ્રી, તેઈંદ્રી, ચઉરિન્દ્રી. ૩ વારંવાર

અનાદિ કાળની, પ્રીતિ વિસારી,
વસીયા શિવપુર શહેર–કિંકર૦
આમ કરશો તો, '**પરદુ:ખભંજન**'
બિરૂદ રહેશે શી પેર–કિંકર૦ દેશો૦ ૩

ભાગ્ય ઉદયથી, દરિસણ પાયો,
ફાલ્યો સુરતરૂ ઘેર–કિંકર૦
ત્રિશલાનંદન !, કર્મ નિકંદન,–
કર હર વૈરી વેર–કિંકર૦ દેશો૦ ૪

નેમિ–લાવણ્ય–પદ,[1] કજ[2] ભ્રમર સમ,
દક્ષ કહે દિલલેર–કિંકર૦
તુમ પસાયે, મુક્તિમંદિરમાં,
કરશું લીલા લ્હેર–કિંકર૦ દેશો૦ ૫

---

૧ ચરણ. ૨ કમળમાં.

૧૧ સામાન્ય જિનસ્તવન.

(કાન્હા સબકો મોહે, મંગલરૂપ તુમારા–એ રાગ)

સારા જગકો મોહે, અનુપમ રૂપ તુમ્હારા....રે
આનંદ મંગલકારા....રે, અનુ૦ (ટેક)
દિલવર જિનવર જગસ્વામ !,
શાંતિનિકેતન જગઆધાર ! સારા૦ (૧)
સબ દેવોં મેં તું અવિકાર,
દક્ષ હરો ભવ ફેરા. સારા૦ (૨)
કર્મઝરો–બંધ કરો–હર મદ માયા—,
પાવન કર હમ પ્યારા. સારા૦ (૩)

૧૨. સામાન્ય જિનસ્તવન.

(તું મેરી મૈયા–મેં લાલ તેરા–લો પહચાન–એ રાગ)

તું મેરા સૈયા, મૈં દાસ તેરા–હે કીરતાર !
તું મેરા સૈયા, મૈં દાસ તેરા–હે કીરતાર ! (૧)

તું હિ હય ત્રાતા ! વિશ્વસણા !.
 દક્ષ ભવિક તુજ ભજતા. તું મેરા૦ (૨)
ભક્તિ સિતારે, જિન ગુન ગાઉં,
 દિલ ઉલસાઉં , શિવસુખ પાઉં—
બાજે રણુણુણુ-ગાજે ઘનનનન—
 સોહં સોહં જબ રટતા. તું મેરા૦ (૩)

૧૩. શ્રીનવપદજીનું સ્તવન

(ગોકુલકે-વીર જપો-કૃષ્ણ નામકી માલા-એ રાગ)
સબ તજકે, ચિત્ત ધરો, નવપદ મંગલ માલા.
—(ટેક).
કર્મ દલો-સર્વ દલો, જન્મ મરણ દુઃખ વારો.
સબ૦ (૧)
જાપ જપો-પાપ ખપો-ખૂબ ધપો,
 જિમ **શ્રીપાલકુમારો.** સબ૦ (૨)
દક્ષ જનો !, મુક્ત બનો, ધરકે ધ્યાન રસાલા.
સબ૦ (૩)

૧૪. નવપદમય શ્રીસિદ્ધચક્ર-
ભગવાનનું સ્તવન.

(રાગ—રખિયા બંધાવો ભૈયા, શ્રાવણ આયારે.)

નવપ....દ ધ્યાવો ભવિયા ! શિવપદ પા.....વો...રે.
શિવપદ પા....વો....રે, શિવપદ પા....વો....રે.
નવપ....દ૦ (ટેક).

અરિહંત સિદ્ધ સૂરિ, વાચક સાહુ ધૂરિ;
દંસણ નાણ ચરિત્તા, તપ પદ સે....વો....રે.
નવપ....દ૦ (૧)

નવ મંગળ દાતા, નવપદ સેવી સાતા;
પામ્યા અનંતા સંતા, છિન છિન સે....વો....રે.
નવપ....દ૦ (૨)

સિદ્ધ થયા ને થાતા, થાશે જે રંગે રાતા;
એ સર્વ નવપદ ધ્યાતા, છિન છિન સે....વો....રે.
નવપ....દ૦ (૩)

નેમિ લાવણ્ય સીસ, દક્ષ નમાવે સીસ;
શ્રી સિદ્ધચક્ર જગીસ, છિન છિન સે....વો....રે.
નવપ....દ૦ (૪)

૧૫. સામાન્ય જિનસ્તવનમ્.

(જવાદે જવાદે કિનારે કિનારે—એ રાગ.)

જગાદે જગાદે લગારે લગારે,
જગાદે જિણુંદકા ધ્યાન લગાદે. જગાદે....(ટેક)
નથી વાડી નથી ગાડી, નથી લાડી નથી માડી;
નથી કોઈ આવતી આડી, ધસે જબ મોતની ધાડી
....જગાદે૦ ૧

જુઠી કાયા જુઠી માયા, જુઠી સંસારની છાયા;
ઘડા કાચા સમી કાયા, વિનશ્વર એ બધી માયા.
વિષય છે વિષના પ્યાલા, વિષમ ભૂજંગસા કાલા;
ભવોભવ આપદા વાલા, તજી સૌ મોહના ચાલા.
....જગાદે૦ ૨

બન્યા જે દાસ આશાના, દિસે છે દાસ તે જગના;
કરે જે દાસી આશાને, બને છે દાસ સૌ તેના.
મુસાફરખાનું આ દુનિયા, કરોડો છોડીને ચાલ્યા;
વળ્યા નહિ કોઈના વાળ્યા, ભયંકર કાળના ઝાલ્યા
....જગાદે૦ ૩

હટે આફત તણાં વાદલ, તુટે મહા મોહની સાંકલ;
શમે સંસાર દાવાનલ, લગે જો ધ્યાનની હાકલ.
સમજજે ઝાંઝવા જેવા, જુઠા જ્યું સ્વપ્નના મેવા;
ખરે સંસારના સર્વે, વિલાસો ભોગના તેવા....
જગાદે૦ ૪

"સનાતન સત્ય છે જગમાં, પ્રભુના ધ્યાનના મેવા;"
નેમિ-લાવણ્ય પદકજના, મધુકર **દક્ષ**ના એવા;
વિચારી ભાષિતો સર્વે, બની જિન ધ્યાનનો હેવા...
નિરંતર ધ્યાનને ધરજે, વિમલ સુખ લ્હેઝતો લેવા.
જગાદે૦ ૫

૧૬. સામાન્ય જિન સ્તવન.

(જન્મ લીયા તો જીલે બન્દે, ડરનેકા ક્યા કામ-
બંદે જીવન હૈ સંગ્રામ-એ રાગ)

ચેત સકે તો ચેત લે ચેતન ! ભજ લે પ્રભુ કા નામ-
ચેતન ! જીવન હૈ ઉદ્દામ-ચેતન ! જીવન હૈ ઉદ્દામ.
લે પ્રભુસે સુખધામ ચેતન ! ભજકે જિનગુણગ્રામ.
ચેતન !૦ (ટેક)

ક્યું સોતા તું, જાગ જરા તું,
જોબન હૈ મસ્તાન-ચેતન ! જોબન હૈ મસ્તાન;
માત પિતા સુત દારા દુનિયા,
મતલબકી હૈ ખાન-ચેતન ! મત૦ લે પ્રભુસે૦ ૧
સબ સુખ કા હૈ જિનજી દાતા,
એક ત્રાતા એક ભ્રાતા-ચેતન ! એક૦
તન ધન જોબન બાદલ સરિખા,
પલ પલ લયકો પાતા-ચેતન ! પલ૦, લે પ્રભુસે૦ ૨

ચેત અનાડી! ભજ પ્રભુ પાસા,
જબ તક ચલતા શ્વાસ–ચેતન! જબ૦
નેમિ–લાવણ્યસૂરિકા દાસા
દક્ષ વચન સુન ખાસ–ચેતન! દક્ષ૦, લે પ્રભુસે૦ ૩

૧૭. શ્રી મહાવીર સ્વામીજીનું સ્તવન.

(જન્મ લીયા તો જીલે બંદે–એ રાગ)

પ્રણમું પ્રેમે વીર જિણંદા!
પ્રણમું શ્રીમહાવીર! પ્યારા–પ્રણમું શ્રી મહાવીર.
શાસનનાયક વીર! પ્યારા! પ્રણમું શ્રીમહાવીર,
પ્યારા! પ્રણમું શ્રીમહાવીર–(ટેક.)

મહા ઉપકારી જગકે જિનજી,
અરજી ઉરમેં ધાર–પ્યારા–અરજી ઉરમેં ધાર;
સબ દેવનમેં આપ બડે હૈં,
વંદત સુરનરનાર–પ્યારા–વંદત૦, શાસન૦ ૧

અનુપમ કરૂણા રસ ભંડારા,
 કરૂણા કર દુ:ખવાર—પ્યારા-કરૂણા કર દુ:ખ વાર;
સમકિત દીપક કો પ્રકટાકે,
 અંતર તિમિર વાર—પ્યારા—અંતર૦, શાસન૦ ૨
શિવપદ દાતા વિશ્વ વિખ્યાતા,
 આવાગમન નિવાર—પ્યારા—આવાગમન નિવાર;
સામરથ સ્વામી શિરકું નામી,
 વંદુ વારંવાર—પ્યારા—વંદુ વારંવાર—શાસન૦ ૩
 નેમિ-લાવણ્યસૂરિ પદ પ્રણમી,
 દક્ષ બની દિલદાર—પ્યારા—**દક્ષ** બની દિલદાર;
વીરજિન સેવા-**મૃત**સે પાઉં
 ધર્મધુરંધર સાર—પ્યારા ધર્મ૦—શાસન૦ ૪
સરસ **સુશીલ** સુવાસકો દે કે,
 હરના કુશીલ વિકાર—પ્યારા—હરના૦
જીવ **નટવર** ભવ નાટક વારી,
 દક્ષ જીવન ઉદ્ધાર—પ્યારા—**દક્ષ**૦, શાસન૦ ૫

૧૮ સામાન્ય જિન-સ્તવન.

(રાગ—ચોરતે ચોરતે ચારે બાજુ ચોર, કોઈ ધનનો ચોર)

સાચો સાચો છે તું હિ સાચો દેવ—
કોઇ ક્રોધી દેવ, કોઈ માની દેવ,
કોઈ માયી લોભી દેવ. સાચો છે૦—(ટેક)
મોહસાગરમાં મગ્ન બન્યા છે, બીજા જગમાં દેવ.
સાચો છે સાચો છે તું હિ સાચો દેવ.
દ્વેષ દાવા-નળથી બળીયા, બીજા જગમાં દેવ....
સાચો છે૦ ૧
કામિનીરંગી શસ્ત્રોસંગી, માલાંગી એ દેવ....
સાચો છે૦
દોષ અઢાર નિવારક તારક, પાયક જિનવર દેવ!
સાચો છે૦ ૨
મુદ્રા તારી શાંતિ સુધાની, ક્યારી ન્યારી દેવ.
સાચો છે૦

સર્વ ગુણોનો ધામી સ્વામી, અંતર્યામી દેવ.
સાચો છે૦ ૩

કોઇ બતાવે કોટી કપટ તો, છોડું નહિ તુમ દેવ.
સાચો છે૦

ચિંતામણી છોડી કોણ લેવે, પત્થર કરમાં દેવ.
સાચો છે૦ ૪

સુરવિંદ-વંદિત વંદન કરીને, માગું સદા તુજ સેવ.
સાચો છે૦

નેમિ-લાવણ્ય સેવક **દક્ષની**, અરજી ધારો દેવ.
સાચો છે૦ ૫

૧૯. સિદ્ધગિરિમંડન-આદિજિન સ્તવન.

(વ્હાલા વીર જીનેશ્વર જન્મ જરા નિવારજો રે-એ રાગ)

[રાગ-સોરઠ, તાલ-ત્રિતાલ]

પ્યારા સિદ્ધગિરિમંડન! વંદન કોટી સ્વીકારજો રે;
મારા-નાથ નિરંજન! અંજન પ્રેમનું આંજજો રે.
—પ્યારા૦ (ટેક) ૧

તુમ વિન રખડ્યો હું ભવવનમાં,
દુઃખ બહુ પામ્યો પલપલમાં;
હવે એ દુઃખને દૂર પ્રભુ નિવારજો રે.
—પ્યારા૦ ૨

ત્રિભુવનભાનુ ! આપ પધારો,
અમ અંતર આનંદ વધારો;
પ્રેમે સુમતિ જ્યોતિ નાથ ! જગાવજો રે.
—પ્યારા૦ ૩

સિદ્ધગિરિસમ નહિં કોઈ તીરથમાં,
તુમ સમ કો નહીં દેવ જગતમાં;
મ્હેર નજરથી નાથ ! સેવકને તારજો રે.
—પ્યારા૦ ૪

નાભિનરિંદના નંદન ! જિનજી,
કર્મ નિકંદન કર હમ પ્રભુજી;
નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષ સદા ઉગારજો રે.
—પ્યારા૦ ૫

૦.તીર્થાધિરાજ શ્રી સિદ્ધગિરિ–સ્તવનમ્

તુમ હિ ને મુજકો પ્રેમ શીખાયા.) (ભીમપલાસ–રાગ)

સિદ્ધગિરિ દર્શન પુણ્યે પાયા,
ભવ્યપનાકા સિક્કા લગાયા. —(ટેક).

ભાગ્યરવિ[1] ઉદયાચળ આયા,
મન વિકસાયા, ધન્ય બનાયા;
તુમ હિ હો [2]ભવઝાઝ, ગિરિવર!
તુમ હિ હો ભવઝાઝ. સિદ્ધ૦ ૧

ર્મતિ દુર્ગતિ પાપ પલાયા,
દિલમેં લાયા, મોહ હટાયા;
તુમ હિ હો ભવઝાઝ, ગિરિવર!
તુમ હિ હો ભવઝાઝ. સિદ્ધ૦ ૨

સિદ્ધિનિકેતન સુરતરૂ પાયા,
શીતળ છાયા, તાપ હટાયા;

---

૧ સદ્ભાગ્યરૂપ સૂર્ય, ઉદયરૂપ પર્વત પર આરૂઢ હુવા,
૨ સંસારસમુદ્ર કો તૈરનેમેં નૌકા (સ્ટીમર) સમાન.

તુમ હિ હો ભવઝાઝ ગિરિવર !
તુમ હિ હો ભવઝાઝ. સિદ્ધ૦ ૩

યુગાદીશ્વર સિદ્ધગિરિ રાયા,
ધ્યાન ધરાયા, વાંછિત પાયા;
તુમ હિ હો ભવઝાઝ, ગિરિવર !
તુમ હિ હો ભવઝાઝ. સિદ્ધ૦ ૪

નેમિ-લાવણ્ય સેવકે ગાયા,
તીરથરાયા, પ્રણમી પાયા;
દક્ષ તણા મનોહાર, ગિરિવર !
દક્ષ તણા મનોહાર. સિદ્ધ૦ ૫

૨૧. આદિજિન-સ્તવનમ્

(જનારા જાય છે તું ક્યાં, અમારાં આંસુ લૂતો જા-એ રાગ)
[ગઝલ]

જીવન આધાર જિનવરને, ભજી જીવ લાવો લેતો જા;
[૧] દિવાકર આદિ જિન ભજને,
[૨] જિગર જ્યોતિ જગાતો જા. જીવન૦ —(ટેક)

---

૧. સૂર્ય સમાન આદિજિનના ભજનથી. ૨. આત્મજ્યોતિ.

વિકસ્વર બોધથી કીધાં, જેણે યુગળિક મન કમળો;
[1] નિવારક કર્મ રજનીથી, ઉદય-પ્રભાત જોતો જા.
જીવન૦ ૧

ભરતને સૌ કળા શીખવી, વળી બાહુબળીજીને;
કહ્યા [2] લક્ષણ તણા અર્થો, ચતુર સુજ્ઞાની ગાતો જા.
જીવન૦ ૨

લીપી વિજ્ઞાન બ્રાહ્મીને, ગણિતનું જ્ઞાન સુંદરીને;
સમર્પ્યું વામ હસ્તેથી, અંતર વિજ્ઞાન લેતો જા.
જીવન૦ ૩

અઢાર કોડાકોડી સાગર, થકી જે બંધ મુક્તિદ્વાર;
ભરતમાંહિ પ્રથમ ખોલ્યું, પ્રથમ જિનરાજ ભજતો જા.
જીવન૦ ૪

મૈયા મરૂદેવીના હસ્તે, જગત ઉપકારને વાસ્તે;
નેમિ લાવણ્યનો દક્ષ, કહે જિન ધ્યાન ધરતો જા.
જીવન૦ ૫

---

૧ કર્મરૂપી રાત્રિને દૂર કરનારા. ૨ સામુદ્રિકશાસ્ત્ર.

૨૨. શ્રીઝગડીયા તીર્થાધિપતિ-સ્તવનમ્.

(બચપનકા યાદ આયા, ભૂલા હુઆ જમાના—એ રાગ)

[જેવી કરે છે કરણી...ઇત્યાદિ રાગોમાં પણ ગવાય છે.]

ઝગઝગતા ઝગડીયા-તીર્થેશ દર્શ પાના;
ગુન ગાકે આદિ જિનકા, ભવદુ:ખકો મીટાના.
ઝગ૦ ૧

માણેક દીપચંદા, રવિસે ભી જો ઉમંદા;
અધિકા પ્રકાશ કારી, નાભિકે નંદ ભજના.
ઝગ૦ ૨

મોહન મૂર્તિ જિનકી, પારસ મણી સી પલકી;
કલ્યાણ અર્થી ! ભજ કર, કલ્યાણ કંદ પાના.
ઝગ૦ ૩

શાંતિ સુધા કે ધામી, જગસ્વામી નામી નામી;

ભક્તિ ગુલાબ જલસે, સંતાપ કો શમાના.
ઝગ૦ ૪

નેમિ-લાવણ્ય કેરા, શિશુ દક્ષ કા સહારા;
બનસિંહ રૂપ જિનસે, અઘ હાથી કો ભગાના.
ઝગ૦ ૫

૨૩. શ્રીઝગડીયા તીર્થાધિપતિ સ્તવન

(રાગ–કાલી કમલી વાલે તુમપેં લાખો સલામ.)

ઝગડીયાના આદિ જિનને પ્રેમે નમન–(અંચલી)
ઋષભ જિણંદની પડિમા ભારી,
સુરનરના મનને હરનારી;
[1]લાવણ્ય અપાર, જિનને પ્રેમે નમન. ઝગ૦ ૧

દેશદેશનાં યાત્રિક આવે, દર્શન પૂજનથી સુખ પાવે;
સાધે સિદ્ધિ સાર, જિનને૦ ઝગડીયા૦ ૨

---

૧ સૌંદર્ય.

મનોરથ મનના સઘળા ફળીયા,
મરૂદેવી [1]નાનડીયા મળીયા;
ટળીયા ભવના તાપ, જિનને૦ ઝગડીયા૦ ૩

પરઉપકારી જગહિતકારી,
મિથ્યાતિમિરને દૂર નિવારી;
કેવળ જ્યોતિ જગાવ, જિનને૦ ઝગડીયા૦ ૪

ભવભવ તારા ચરણુની સેવા,
ચાહું નિત્યે શિવસુખ લેવા;
વિનંતિ સ્વીકાર, જિનને૦ ઝગડીયા૦ ૫

તપગચ્છનાયક નેમિસૂરીશ્વર,
તસ પટ્ટધર **લાવણ્યસૂરીશ્વર;**
શાસનના એ સ્થંભ, જિનને૦ ઝગડીયા૦ ૬

[2]**છાયાપુરીથી** તસ ઉપદેશે,

---

૧. મરૂદેવીમાતાના પુત્ર. ૨. છાણીગામથી.

ધુરાશા સંઘ લાવે હર્ષે;
કીધું ઉજ્વળ કૂળ, જિનને૦ ઝગડીયા૦ ૭
મણિ માણેકસી આંગી રચાવે,
નિર્મલ ભાવે આનંદ પાવે;
વર્તે લીલા લ્હેર, જિનને૦ ઝગડીયા૦ ૮
ઓગણીસ તાણું ફાગણુમાસે,
શુદ બીજે જાત્રા કરી હોંસે;
દક્ષ લહે ભવતીર, જિનને૦ ઝગડીયા૦ ૯

૨૪. કાવિતીર્થ નાયક સ્તવનમ્.

(રાગ—સર ફીરોશીકી તમન્ના.)

કાવિમંડણુ [1]દુરિત ખંડણુ, પૂરણુ પુણ્યે ભેટીયા;
નાભિનંદન મુખડું નીરખી, હરખી સંકટ મેટીયા.
(ટેક)

---

૧ પાપ.

આદિ નરિંદા આદિ મુણિંદા,
આદિ જિણુંદા છો દિણુંદા;[1]
આદિ તીરથ–નાથ દેવિંદા,
જગે ઝગે તુજ જ્યોતિ અમંદા. કાવિ૦ ૧

ઋષભ જિનવર ચરણુ ચીલે,
મુક્તિ મારગ સ્હેજે મીલે;
અષ્ટ કર્મના દળને પીલે,
ભવિ સદા આનંદ ઝીલે. કાવિ૦ ૨

કામિતપૂરણુ સુરમણી પાયા,
સફળ થઈ અમ કામના;
ભાવઠ ભવની દૂર થઈ,
જેથી ટળી કુવાસના. કાવિ૦ ૩

---

૧ સૂર્ય.

ત્રિવિધ તુજ સેવ ના હેવા,[1]
સુર અસુર નર નાયક જેવા;
ચાહું સદા જિન-ચરણુ સેવા,
મુક્તિનિલયના મેવા લેવા. કાવિ૦ ૪
ઓગણીસ ચોરાણું સાલ માઘે,
વદ બારસે યાત્રા કરી;
પ્રથમ[2] ધર્મનાયક નમી,
સ્થંભતીર્થથી આવી કરી.[3] કાવિ૦ ૫
પ્રણુમી **નેમિસૂરિરાયા,**
ગુરુ **લાવણ્યસૂરિ** [4]પાયા;
દક્ષ સદા કર જોડી વિનવે,
લળી લળી જગદીશ ગાયા. કાવિ૦ ૬

---

૧ સેવા કરવાની ટેવવાળા. ૨ પ્રથમ શ્રી ધર્મનાથ સ્વામિજીને નમીને, અથવા આ આરામાં પ્રથમ ધર્મના પ્રવર્ત્તક શ્રી આદિજિનને નમન કરીને. ૩ ખંભાતથી આવીને. ૪ ચરણો.

૨૫. જાવાલમંડન શ્રી આદિજિન સ્તવનમ્.

(રાગ—ભૈરવી, તાલ—ત્રિતાલ)

(પ્રભુ આપ અવિચલ નામી હો—એ રાહ)

પૂજો પ્રણુમો પ્રથમ જિણૂંદા,
નાભિનરિંદ કે નંદાજી;
ભાવભરી ભક્તિ રસસે,
સીંચો શિવતરૂ કંદાજી—(ટેક)
પ્રથમ નરેશ્વર પ્રથમ મુનીશ્વર,
પ્રથમ જિનેશ્વર ધ્યાનાજી;
પ્રથમ ચતુર્વિધ સંઘકે સ્થાપક,
વૃષભલંછન ગુન ગાનાજી—પૂજો૰ (૧)
ચંદ્ર કલંકી પ્રભુ અકલંકી,
રવિ વિભુમેં ભી જુદાઇ જી;
લોક અલોક પ્રકાશક કેવલ,—
જ્યોતિ જિનકી સવાઇ જી—પૂજો૰ (૨)

અસ્તોદય યુત ચંદ્ર સુરજ હૈં,
રાહુસે ગ્રહણુકો પાતે જી;
નિત્યોદય યુત પ્રભુ મેરે પ્યારે,
કર્મ રાહુકો હટાતે જી-પૂજો૦ (૩)

ભવ્ય લોહા કો કંચનકર્તા,
પાર્શ્વમણી હૈ ઉમંદાજી;
શાન્તિનિકેતન **સુમતિ**કે દાતા,
યુગાદીશ જિનચંદાજી-પૂજો+ (૪)

જાવાલ-મંડન જિનવરજીકા,
મહિમા અપરંપારાજી;
નેમિ-લાવણ્ય ચરણોપાસક,
દક્ષવિજય દુઃખ હારાજી-પૂજો૦ (૫)

+ ઇસ ગાથામેં અર્થાપત્તિસે જાવાલ (મારવાડ) મેં શ્રીઆદિ-સુમતિ-ચંદ્ર-શાન્તિ પાર્શ્વ જિનવરોં ... પાંચ મંદિર રૂપ પંચતીર્થીકા ભી સૂચન કીયા ગયા હૈ

૨૬. શ્રી સ્થંભન પાર્શ્વનાથ-સ્તવનમ્

(નાગર વેલીઓ રોપાવ, તારા રાજ મહેલોમાં—એ રાગ)

થંભણુ મંડણુ [1]સ્વામ, કરૂં [2]પ્રણુયે પ્રણામ;
થંભણુપાસ જિણંદ, કરૂં પ્રણુયે પ્રણામ (અંચલી)

શિરતાજ પાયા આજ, જેથી ધન્ય દિવસ આજ;
સિધ્યાં વાંછિત કાજ, કરૂં પ્રણુયે પ્રણામ.—થંભણુ૦ ૧

[3]કામઘટ મુજ [4]ઘટમાં, પ્રકટયો તું હિ પલકમાં;
આનંદ મંગલકાર, કરૂં પ્રણુયે પ્રણામ—થંભણુ૦ ૨

સુરનરનાયક પ્યારા, કોટિ દાસ પ્રભુ છે તારા;
તું મુજ એક આધાર, કરૂં પ્રણુયે પ્રણામ—થંભણુ૦૩

સુમતિદાતા સુમતિ આપ, કાપી પાપ [5]અમાપ;
મારી મોહને [6]થાપ, કરૂં પ્રણુયે પ્રણામ—થંભણુ૦૪

નેમિસૂરીશ્વર નેહે, ગુરૂ લાવણ્યસૂરિ સોહે;
દક્ષ જીગર ઉગાર, કરૂં પ્રણુયે પ્રણામ—થંભણુ૦૫

---

(૧) સ્વામિ. (૨) પ્રેમપૂર્વક. (૩) મનોવાંછિત-દાતાર કામકુંભ. (૪) મારા અંતરમાં. (૫) અગણીત (૬) તમાચો.

શ્રી નૂતન જિનસ્તવન-ચોવીશી.

મંગલાચરણમ્

(હરિગીત છંદ)

પ્રણુમી પ્રણુયે ત્રૈણ કરણે કારણે મંગલ તણા;
ચોવીશ જિનને જે સદા સુખ સંપદા દાતા ઘણા;
જગપૂજ્યના પણ પૂજ્ય જેને પૂજ્યભાવે પૂજતા,
સહુ દેવમાં દેવાધિદેવા મોક્ષ મેવા આપતા. ૧
કલ્લોલ મંગલ જલ તણી [૧]કલ્લોલિની મલહારિણી,
[૨]તરણી-સમાણી તારિણી ભવસિંધુની તમવારિણી;
અગણીત ગુણમણી ખાણી,
વાણી [૩]સ્રાવિણી અમૃત તણી,
જિનરાજ [૪]વદનાદ્રિ તણી હૃદયે ધરી કુમતિ હણી. ૨

---

૧ નદી. ૨ નૌકા સમાન, અથવા સૂર્ય સમાન.
૩ ઝરાવનારી. ૪ શ્રીજિનમુખરૂપી પર્વતમાંથી નીકળેલી.

સ્થંભનપતિ શ્રીપાર્શ્વપતિ[૧]
શ્રીપાર્શ્વજિનપતિને સ્મરી;
તપગચ્છનાયક **નેમિસૂરિ-રાજને** વંદન કરી;
ગુરૂરાજ **શ્રીલાવણ્યસૂરિ-રાયને** હૃદયે ધરી,
ચોવીશી વિરચું **દક્ષ** હું જિનરાજના સ્તવને કરી. ૩

૧. શ્રી કેશરીયાજી-આદિજિન સ્તવનમ્.

(રાગ-ગઝલ)

કેસરીયાનાથ કા વંદન, અનાદિ પાપ નિકંદન;
ધુલેવા [૨]ગાઁવ કે મંડન, મરૂદેવીજી કે નંદન.
કેસરીયા૦ (ટેક)

કેસરકે [૩]ઢેર સે પૂજિત, કેસરીયા નામ હૈ [૪]પુનિત;

---

૧ પાર્શ્વનામના યક્ષના સ્વામી. ૨ ગામ. ૩ ઢગલાથી. ૪ પવિત્ર.

[1]અઠારહ વર્ણસે વંદિત, [2]ભૂપાલોંસે સદા સેવિત.
કેસરીયા૦ ૧

પ્રતિમા હૈ ચમત્કારી, જિસે હૈ તીર્થ યહ ભારી;
સભી દેશોં કે નરનારી, પૂજનસે લાભ લેં ભારી.
કેસરીયા૦ ૨

પતિતપાવન તરન તારન, દુઃખી કે દુઃખ નિવારન;
અનાથોં કે સદા પાલન, કરો ભવ પાર ઉતારન.
કેસરીયા૦ ૩

---

૧ અઢારે જાતિઓથી, યા તમામ આલમથી. ૨ રાજાઓથી અથવા ભૂપાલસિંહ નામના આધુનિક મહારાણાથી સેવિત, કે જેમના પિતા મર્હુમ મહારાણા શ્રી ફત્તેસિંહજીએ ૨૩૫૦૦૦ બે લાખ પાંત્રીશ હજાર રૂપીઆનો મુકુટ શ્રી કેસરીયાજીને મસ્તકે ચઢાવ્યો હતો. તેઓ કેસરીયાજી ભગવાનની પરમ ભક્તિથી શ્વેતાંબરીય વિધિપૂર્વક પૂજા પણ કરતા હતા.

તુંહિ હૈ આદિ ભૂપેશ, તુંહિ હૈ આદિ યોગીશ;
તુંહિ હૈ આદિ તીર્થેશ, તુંહિ હૈ આદિ દેવેશ.
કેસરીયા૦ ૪

નેમિ-લાવણ્ય ચરણોંકા, ઉપાસક **દક્ષ** ગાવતહૈ;
જિણુંદકી ભક્તિ નૌકાસે, ભવોદધિ[1] પાર પાવત હૈ.
કેસરીયા૦ ૫

૨. શ્રી અજિતજિન-સ્તવનમ્.

પૂછે મને તો હું કહું, દિલદાર હો તો આવી હો—એ રાગ)

મૂર્તિ તારી નિર્વિકારી, હિતકાર હોતો આવી હો;
દેખી નૈનાનંદકારી, મનહાર હો તો આવી હો.
મૂર્તિ૦ ૧

મદ મોહ માયા વારતી, વીતરાગતા અપનાવતી;
શમસુધા પીવરાવતી, અમીધાર હો તો આવીહો.
મૂર્તિ. ૨

---

૧ સંસાર સમુદ્ર.

[1]શિવપંથને ઉજ્જીયાલતી, આનંદ ચંદની ખીલતી;
[2]કલ્યાણ રસને ઝીલતી, રસદાર હો તો આવી હો.
મૂર્તિ૦ ૩

અજીત પદવી વિશ્વમાંહિ, અજિત જિનની છે સહિ;
ઉપમા બધી જીતી રહી, જયકાર હો તો આવી હો.
મૂર્તિ૦ ૪

નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષે સ્તવી,
[3]શિવશર્મની એ અનુભવી;
સેવે સદૈવ સવી ભવી, શિવકાર હો તો આવી હો.
મૂર્તિ૦ ૫

૩. શ્રી સંભવજિન-સ્તવનમ્.

(નાગર વેલીઓ રોપાવ, તારા રાજમહેલોમાં—એ રાગ.)

સંભવ દેવને વસાવ, તારા ચિત્ત-મંદિરમાં;
દેવાધિદેવને વસાવ, તારા ચિત્ત-મંદિરમાં (ટેક)

---

૧ મોક્ષમાર્ગને. ૨ હિત અથવા સુવર્ણ. ૩ મુક્તિના સુખની.

ભક્તિ સુધારસ ઝીલી, આતમ ધ્યાનથી ખીલી;
શ્રદ્ધા જ્યોતિઓ જગાવ, તારા ચિત્ત-મંદિરમાં.
સંભવ૦ ૧

શ્રાવસ્તિ નગરી જાયા, જેની કંચન-વર્ણી કાયા;
સેનાનંદને વસાવ, તારા ચિત્ત-મંદિરમાં.
સંભવ૦ ૨

દિલવર દિલ વસાઈ, હટાઈ કષાય કસાઈ;
જયણા તોરણ બંધાવ, તારા ચિત્ત-મંદિરમાં.
સંભવ૦ ૩

અનંત ગુણાકર સેવા, કર શિવ-મેવા લેવા;
મંગળ ઘંટડી બજાવ, તારા ચિત્ત-મંદિરમાં.
સંભવ૦ ૪

નેમિ સૂરીશ્વરરાયા, પ્રણમી લાવણ્યસૂરિ પાયા;
દક્ષ-જીવન ઉદ્ધાર, તારા ચિત્ત-મંદિરમાં.
સંભવ૦ ૫

૪. શ્રી અભિનંદન જિન-સ્તવન.

(જેવી કરે છે કરણી, તેવી તરત ફળે છે-એ રાગ.)

જિણંદ ચંદ વાણી, અનુપમ અમી[1] સમી[2] છે;
ગુણરત્ન કેરી ખાણી, બુધ[3]-માનસે રમી છે.
જિણંદ૦ (૧)

મીઠાશ જેની જાણી, [4]ગર્વો બધા ગળે છે;
જસ પાન કાને કરતાં, ભવ-વ્યાધિઓ ટળે છે.
જિણંદ૦ (૨)

પશુઓ જે ચાવે [5]તરણાં, સાકર શરણ ધરે છે;
શરમાઈ મીઠી દ્રાક્ષો, વનવાસને ધરે છે.
જિણંદ૦ (૩)

[6]પીલુમાં પીલાઈ [7]ઇક્ષુ, અભિમાનને તજે છે;

---

૧ અમૃત. ૨ સરખી. ૩ દેવો અથવા પંડિતોના હૃદયમાં રમી રહી છે. ૪ અહંકાર. ૫ ઘાસ. ૬ યંત્રમાં. ૭ શેરડી.

[1]અભિનંદનીય તે છે, [2]અભિવંદનીય જે છે.
જિણું૰ (૪)

નેમિ-લાવણ્ય-ચરણે, શરણે રહી ભણે[3] છે;
જિનવાણી નાવ સંગે, ભવતીર દક્ષ લે છે.
જિણું૰ (૫)

૫. શ્રીસુમતિજિન-સ્તવનમ્.

(જાઓ જાઓ એ મેરે સાધુ રહો ગુરૂ કે સંગ-એ રાગ)

સેવો સેવો, પ્રેમેરે પ્રાણી, સાચો *સુમતિ સંગ,
(ટેક)

---

૧ તે ચોથા અભિનંદન સ્વામીની વાણી છે; અથવા અભિનંદન એટલે પ્રશંસાને લાયક તે વાણી છે. ૨ ભક્તિબહુમાન પૂર્વક વંદન કરવા લાયક. ૩ કહે છે.

*સુમતિનાથ ભગવાન અથવા સુંદરમતિ, યાને નિર્મળ ભાવના. (તેનો સંગ-સોબત-પરિચય.) આવી રીતે દરેક સુમતિ શબ્દમાં સમજવું.

કાલ યમ જબ આયગા એક દિન,
પ્રાણુ ચલે પરલોગ;
તન ધન જોબન સબ પરિવારા,
કોઇ ન આવે સંગ. સેવો સેવો૦ ૧

અનંગ[૧] ભુજંગ[૨] સે જંગ[૩] જગા હૈ,
ઝહર બસા જગ અંગ;
સુમતિ સંગ સુધારસ પાને,
વમત હલાહલ[૪] ઢંગ. સેવો સેવો૦ ૨

સુમતિ જિન કે સંગે રંગે,
ઝીલના સુમતિ [૫]ગંગ;
કુમતિ તુરંગ[૬] કે તંગ[૭] કો તજકે,
કરના માનસ[૮] ચંગ,[૯]. સેવો સેવો૦ ૩

---

૧ કામદેવ અર્થાત્ વિષયવાસના. ૨ સર્પ. ૩ યુદ્ધ-સંગ્રામ. ૪ ઝેર. ૫ ગંગાનદી. ૬ ઘોડાની. ૭ લગામ. ૮ મન. ૯ પવિત્ર.

સમેત શિખરપે શિવપદ [1]પાકે,
શાંત કીયા ભવરંગ[2];
સુમતિ કેસરી[3] દીલ બસાકે,
હરના કર્મ કુરંગ.[4] સેવો સેવો૦ ૪
મંગલાનંદકે[5] સંગ પ્રસંગે,
આનંદ મંગલ રંગ;
નેમિ-લાવણ્ય સેવક દક્ષકી,
શોષત કુમતિ [6]તરંગ. સેવો સેવો૦ ૫

૬. શ્રીપદ્મપ્રભજિન-સ્તવનમ્

(બાબા મનકી આંખે ખોલ-એ રાગ.)

પ્યારા જ્ઞાન ખજાના ખોલ, જ્ઞાન ખજાના ખોલ,
પ્યારા જ્ઞાન ખજાના ખોલ.

---

૧ પામીને. ૨ સંસારના રંગો એટલે જન્મ-મરણાદિક. ૩ કેસરિસિંહ. ૪ હરણ-મૃગ. ૫ મંગલામાતાના પુત્ર. ૬ કુમતિરૂપી જળની છોળો.

અખુટ ખજાના તેરા ખાસા,
અનંત ગુણોંકા હૈ વાસા;
જગમેં દાતા, જગમેં ત્રાતા,
તીન રતન સેવકકો દે કે, કરના ઋદ્ધિ કલ્લોલ.
પ્યારા૦ ૧

અનંત કેવલ દર્શનધારી,
ગુણ-રયણ-રયણાયર[1] ભારી;
તુજ મહિમા હૈ અપરંપારી,
કરૂણાસાગર કરૂણા લાકર,
હરદે દુઃખદંદોલ. પ્યારા૦ ૨

[2]પંકજ જ્યું જલ [3]પંકસે ન્યારા,
તૈસે તું હૈ ભોગકર્મસે ન્યારા;
પદ્મપ્રભુ મેરે પ્રાણસે પ્યારા,

---

૧ ગુણરત્નોના સાગર. ૨ કમળ. ૩ કાદવકીચ્ચડ.

મુજ મન[1]પદ્મદલોં વિકસાકર,
જ્ઞાન સુધારસ ઢોલ. પ્યારા૦ ૩
[2]બુધમાનસમેં નિશદિન સોહે,
તુજ ગુણપદ્મો જગજન મોહે;
મુજ મન [3]મધુકર લીનો નેહે,
અનુપમ પ્રેમ [4]મરંદ બહાકર,
[5]રંગ લગાઓ ચોલ[6]. પ્યારા૦ ૪
નેમિસૂરીશ્વર પટ્ટપ્રદીપક,
ગુરૂ લાવણ્યસૂરિ પય સેવક,
દક્ષ સદા કર જોડ કહત હૈ,
મોહ મહા માતંગ[7] ભગાકર,
મુક્તિ દે અનમોલ. પ્યારા૦ ૫

---

૧ હૃદયકમળ પત્રો. ૨ દેવ અથવા પંડિત પુરૂષોના મન–સરોવરમાં. ૩ ભમરો. ૪ પ્રેમરૂપી સુગંધિફુલનો મધુર રસ. ૫ પ્રેમ. ૬ ઘણી લાલીવાળો પાકો રંગ, આવો ચોળમજીઠનો રંગ કહેવાય છે. ૭ હાથી યા ચંડાળ.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવનમ્.

(હૃદયમાં સ્નેહ સાચો ત્યાં, જીવનનાં માન ઓછાં છે.)

[રાગ—ગઝલ.]

જગતમાં દેવ સાચો તું, તુંહિ જગતાજ મોટો છે;
તુંહિ જિનરાજ તુંઠે ત્યાં, જીવન આદર્શ મોટો છે.
જગતમાં૦ (ટેક)

મોટાનો આશરો મોટો, ખજાને કો નહિં તોટો;
અનેરો[1] આશરો ખોટો, તુંહિ ભવઝાજ મોટો છે.
જગતમાં૦ ૧

તુંહિ ત્રાતા તુંહિ ભ્રાતા; તુંહિ શિવશર્મનો[2] દાતા;
તુંહિ તિન કાળનો જ્ઞાતા, તુંહિ શિરતાજ મોટો છે.
જગતમાં૦ ૨

ચખાડી પ્રેમના ભાતા, ભવિક મન આપતા શાતા;
ખપાવો કર્મના ખાતા, તુંહિ જગતાત મોટો છે.
જગતમાં૦ ૩

---

૧ બીજાનો ૨ મુક્તિસુખને આપનાર.

સાખી.

લોહું મટી સોનુ બને, પારસ મણીની પાસ;
પ્રભુ સુપાર્શ્વના સંગથી, તિમ કલ્યાણ[1] વિલાસ.
જગતમાં૦ ૪

સાખી.

નેમિ લાવણ્ય સેવના, કરતાં મન ઉલ્લાસ;
નિશદિન શિશુ **દક્ષના,** કાપો કર્મ–કંકાસ.
જગતમાં૦ ૫

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભજિન-સ્તવનમ્.

(મૈં બનકી ચીડીયા બનકે બન બન બોલું રે–એ રાગ)
મેં ચંદ્રપ્રભુ મુખચંદ પુનમચંદ ધ્યા....વું....રે.
મેં જિનકા સંગી બનકે દિલ ઉલસા....વું....રે.
મેં કાલ છાલ[2] છટકાવું,
નહિં મોહ પાશમેં આવું,

---

૧ હિત અથવા સુવર્ણનો વિલાસ. ૨ યમરાજના સંગને નસાડું યા પાછળ પડેલા મૃત્યુને હટાવું.

મેં બાલ બાલ, કર પાલ પાલ,
હિલવર જિન દિલ લાવું-
ગુણ ગણુ ગા....વું....રે. મેં ચંદ્ર૦ ૧
મેં ચંદ્રપુરી નભ[1]-ચંદ જિણંદપદ ધ્યા....વું....રે.
મેં ચિત્ત ચકોરકે ચંદ જિણંદ ચંદ ગા....વું....રે.
મેં [2]આલપાલ વિલસાવું,
નહિં ભવ[3] બાલ મેં પાવું.
દુઃખ ટાલ ટાલ, હર કાલ [4]વ્યાલ;
પલપલમેં મંગલ પાવું-
ગુણ ગણુ ગા....વું....રે. મેં ચંદ્ર૦ ૨
મેં **નેમિ-લાવણ્ય**-સેવક **દક્ષ** કહા....વું....રે.
મેં કરૂણા-સાગર-ચંદ્ર-ચકોર બન જા....વું....રે.
મેં તાલ તાલ ગુન ગાવું,
મેં મનકજકો[5] વિસાવું;

---

૧ આકાશ. ૨ સેવા-ભકિત. ૩ વૃક્ષો તથા પાણી વિનાનું શૂન્ય જંગલ. ૪ વાઘ યા ચંડાળ. ૫ હૃદયરૂપી કમળને.

ધર વ્હાલ વ્હાલ, કર ન્યાલ ન્યાલ,
મૈં નિશદિન શીશ નમાવું–
ગુણ ગણુ ગા....વું....રે. મૈં ચંદ્ર૦ ૩.

૯ શ્રી સુવિધિજિન-સ્તવનમ્.

(પૂજારી મોરે મંદિરમેં આવો–એ રાગ.)

ભવી....યા....! સુવિધિ જિનકો ધ્યાવો,
ભવી....યા....! સુવિધિ જિનકો ધ્યાવો. (ટેક)
પ્રેમે ભક્તિ–સુધા–ગંગામેં (૨),
જીવન–નાવ ચલાવો, —ભવીયા૦ ૧
[1]મધુકર જ્યું પ્રીતિ [2]માલતી,
ત્યું પ્રભુ પ્રીતિ જગાવો....;
જિનસે પાવો [3]શમસુખકો તુમ,
[4]સુવિધિ–રંગ લગાવો. ભવીયા૦ ૨

---

૧ ભમરો. ૨ મોગરાની જાતનું ફુલ. ૩ સમતા સુખ અથવા ઇન્દ્રિયોને દમન કરવાથી ઉત્પન્ન થઇ સુખ. ૪ સુવિધિનાથ ભગવાનની સાથેનો પ્રેમ અથવા સદ્‌વિધિ ક્રિયાકાંડાદિ પ્રત્યે અભિરૂચિ.

[1]ભવવન–કષ્ટ ભયો જ્યું નાસે,
રંગે ચે જિન ગા....વો....;
ધ્યાન ધરી નીર ખીર પરે તુમ;
જ્યોતિસે જ્યોતિ મિલાવો. ભવીયા૦ ૩
ભક્ત કુમુદ[2]–કું ચંદ્રવદન હૈ,
આનંદ મંગલ પાવો;
અધ્યાતમ ધ્યાન સુધારસ ધારા,
અપને [3]ઘટમેં ન્હાવો. ભવીયા૦ ૪
નેમિ–લાવણ્ય સેવક દક્ષકા,
નમ્ર કથન દિલ લાવો;
[4]સુવિધિ–સુધાકર–ચરણ–સુધાસે,
[5]અજરામર પદ પાવો. ભવીયા૦ ૫

---

૧ સંસારરૂપી અરણ્ય. ૨ ચંદ્રવિકાસી કમળ. ૩ હૃદયમાં. ૪ સુવિધિનાથ રૂપી ચંદ્રના કીરણોમાંથી ઝરતા અમૃતના પાનથી, અર્થાત્ સુવિધિચંદ્રના ચરણામૃતથી. ૫ મોક્ષપદ.

૧૦ શ્રી શીતલજિન-સ્તવનમ્.

(વાલમ આય વસો મોરે મનમેં—એ રાગ.)

શી....ત....લ....ના....થ ! રહો મોરે દિલમેં.
શી....ત....લ....ના....થ! રહો મોરે દિલમેં (ટેક)

[1]સોવન કા....યા, તુમ હિ....પા....એ,
તુમ ગુન રસીયા, [2]સુરપતિ ગાવે,
[3]દ્દઢરથ નંદા....નંદ તુઠત જણ,
આનંદ મંગલ પલમેં. શીતલ૦ ૧

શીતલતા સોહે તુજ ભારી,
ભવમેં [4]ભવદવ દહન નિવારી;
શીતલ છાયા [5]છાય રહી હૈ,
જિનવર ! લોચન [6]દલમેં. શીતલ૦ ૨

સુવર્ણવર્ણી. ૨ ઇંદ્ર. ૩ દ્દઢરથરાજા અને નંદા-રાણીના પુત્ર. ૪ સંસારરૂપી દાવાનલ. ૫ પ્રસરી રહી છે. ૬ બંને આંખોમાં.

મોહ મહા [1]વડવાનલ વારી,
સમેતશિખરપે શિવપદ ધારી;
શીતલ ! શીતલ ચંદન–ચંદન સે,
સોહત લોક સકલમેં. શીતલ૦ ૩

જગમેં મેરો તું હિતકારી,
આનંદકારી જગ ઉપકારી;
શીતલ ! શીતલ જ્યોતિ જગાદો,
અમ અંતર–નભતલમેં[2]. શીતલ૦ ૪

નેમિસૂરીશ્વર પટ્ટ [3]પ્રભાકર,
ગુરૂ **લાવણ્યસૂરીશ્વર** કિંકર;
દક્ષ ચકોર કે ચંદ્ર ! શીતલ જિન !
ગુણ ગાવું પલ પલમેં. શીતલ૦ ૫

---

૧ દરીયામાં ઉત્પન્ન થતો અગ્નિ. ૨ અમારા હૃદયરૂપી આકાશના–તળમાં. ૩ સૂર્ય.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથ જિન-સ્તવનમ્.

(રાગ—ઝટ જાઓ ચંદનહાર લાવો, ઘુંઘટ નહિ ખોલું હું.)

નિત આપો, શ્રેયાંસનાથ આપો,
શ્રેય—અંશ આપોને;
રંગ લાગ્યો શ્રેયસ્કર તારો,
સેવક કષ્ટ કા....પોને. (અંચલી)

(સાખીઓ.)

સુર અસુર નર નાયકો, સેવક તારે અનેક;
શ્રેય-પદવી-દાયક! વિભો !, અમારે આધાર તું એક રે;
સેવક કષ્ટ કા....પોને. નિત૦ ૧

શ્રેય—વિધાયક શાશ્વતો, તુમ ગુણ રત્ન ભંડાર;
ગુણ એક આપી પ્રેમથી, રંક જીવન ઉદ્ધાર રે—
સેવક કષ્ટ કા....પોને. નિત૦ ૨

ભક્તિ અધિકી મુક્તિથી, એ અમ રંગ અભંગ;
ચમક ખેંચે જિમ લોહને, તિમ ભક્તિ મુક્તિનો પ્રસંગ રે
સેવક કષ્ટ કા....પોને. નિ૦ ૩

તરણુ તારણુ જગતાજ તું, ભવજલધિમાં જહાજ;
કાજ અમારાં સારીને,શિવપુરીનુ દે....જો રાજ રે-
સેવક કષ્ટ કા....પોને. નિત૦ ૪
પ્રણુમી **નેમિસૂરીશ્વરા**,વળી ગુરૂ **લાવણ્યમુણિંદ**;
દક્ષ શિશુ એમ વિનવે, શ્રી શ્રેયાંસનાથ જિણુંદ રે-
સેવક કષ્ટ કા....પોને. નિત૦ ૫

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન-સ્તવનમ્.

(મથુરામાં ખેલ ખેલી આવ્યા,-એ રાગ.)

[૧]વસુપૂજ્ય-રાય જયા જાયા,
હો જી....વ ! વાસુપૂજ્ય પાયા. (અંચલી)
[૨]વાસવ-પૂજ્ય જે પૂજ્ય જગતના;
[૩]શિરતાજ આજ પાયા, હો જીવ !૦ ૧
[૪]કામિતપૂરણુ પૂરણુપૂણ્યે,
કામકુંભ કામધેનુ પાયા, હો જીવ !૦ ૨

---

૧ વસુપૂજ્યરાજા અને જયારાણીના સુપુત્ર. ૨ ઇંદ્ર. ૩ માથાના મુગટ. ૪ ઇચ્છિત.

[1]ભાવઠ ભવની આજ મારી ભાંગી,
ચિંતામણી ચિત્ત [2]ઠાયા, હો જીવ !૦ ૩
મનોમંદિરમાં સુરતરૂ [3]ફાળ્યો,
આંગણે અમી વરસાયા, હો જીવ !૦ ૪
માનવભવ મૈં પાવન કીનો,
ભક્તિ-દીપક પ્રકટાયા, હો જીવ !૦ ૫
[4]વાસરમણી સમ વાસુપૂજ્ય પૂજી,
[5]મનપંકજ વિકસાયા, હો જીવ !૦ ૬
[6]સુમનની [7]સુવાસના-માળા પહેરાવી,
વાસો [8]કુવાસના ભગાયા, હો જીવ !૦ ૭
[9]વસુપુંજ-પૂજિત પ્રેમે વધાવી,
કલ્યાણ મંગલ લાયા, હો જીવ !૦ ૮

---

૧ ઉપાધિ જંજાળ-ક્લેશ. ૨ સ્થાપન કર્યા. ૩ નવપલ્લવિત થયો, અર્થાત્ ચોમેરથી ફળફુલ-વળો થયો. ૪ સૂર્ય. ૫ મનરૂપી કમળ. ૬ ફુલ અથવા સુંદર મન. ૭ શુભભાવનાઓ અથવા સુગંધ. ૮ નીચ-ભાવના, અથવા દુર્ગંધ. ૯ ધનપુંજ અર્થાત્ પુષ્કળ લક્ષ્મી.

નેમિ-લાવણ્ય-પદ્મ-સેવક દક્ષે,

જિણંદ ગુણગણુ ગાયા, હો જીવ ૦ ૯

૧૩. શ્રી વિમળનાથ-જિનસ્તવનમ્.

{ખુલ ખુલ અમારૂં ઉડી ગયું ત્યાં—એ રાગ]
{અથવા—કાલી કમલી વાલીયાં...એ રાહ.]

[૧]વિમળદર્શન મળી ગયું ત્યાં,

[૨]વિમળદર્શન [૩]હળી ગયું.

વિમળ અમારૂં મન થયું ત્યાં,

[૪]વમળ ભવનું ટળી ગયું. (અંચલી)

વિમળ જિનના વિમળ રાગે,

વિમળ મતિની જ્યોતિ જાગે;

કુમતિ[૫]તમ [૬]અમ બળી ગયું—વિમળ૦ (૧)

---

૧ વિમળનાથ ભગવાનનું પવિત્ર દર્શન, શ્રીવીતરાગ દર્શન અથવા મત, યાને નિર્મળ દર્શન. ૨ નિર્મળ શ્રદ્ધા, શુદ્ધ સમ્યકૃત્વ. ૩ પ્રાપ્ત થયું. ૪ આવર્ત=સંસાર સમુદ્રની ભમરીમાં ભમવું તે. ૫ અંધારૂં. ૬ અમારૂં.

વિમળ જિન નિજ ગુણ [1]કટારે;
કર્મ [2]કટક વિકરાળ વિદારે;
જન્મ મરણ દુઃખ ટળી ગયું–વિમળ૦ (૨)
[3]સજળ [4]જળધર જળની ધારા;
ભવિક [5]કળાકર આનંદ કારા;
વિમળ [6]જીવન મળી ગયું–વિમળ૦ (૩)
વિમળ [7]સોવન [8]વાન ગાને,
વિમળ તાને વિમળ ધ્યાને;
અચળ વિમળ[9]પદ ભળી ગયું–વિમળ૦ (૪)
અકળ [10]કળાધર! જિનજી! જોજો,
અમી નજરથી અમર કરજો,
ચિત્તચકોર જ્યાં હળી ગયું–વિમળ૦ (૫)

---

૧ બે બાજુ ધાર અને છેડે અણીવાળું હથિયાર. ૨ સેના. ૩ જળ સહિત–જળથી પરિપૂર્ણ. ૪ મેઘ. ૫ મોર. ૬ જીવન=પાણી યા જીંદગી. ૭ કંચનવર્ણી. ૮ શરીર. ૯ મુક્તિપદ. ૧૦ ચંદ્ર તથા કળી ન શકાય તેવી કળાઓને ધારણ કરનાર.

નેમિ-લાવણ્ય-પય વિમળ શરણે,
વિમળ જિનના વિમળ ચરણે;
દક્ષ શિશુ શિર લળી ગયું-વિમળ૦ (૬)

૧૪. શ્રી અનન્તજિન-સ્તવનમ્.

(મૈં અરજ કરૂં શિર નામી, પ્રભુ કર જોડ-
જોડ જોડ-એ રાહ.)

મૈં વંદુ અનંત ગુણ ધામી,
શિર કર જોડ જોડ જોડ;
મૈં નમન કરૂં જગસ્વામી,
પુર મન [1]કોડ કોડ કોડ-(અંચલી.)

નયરી અયોધ્યા સ્વામી,
સિંહસેન કુલ [2]શશિ નામી;
સુયશાસુત અંતરયામી,
અંતર ખોલ ખોલ ખોલ. મૈં૦ (૧)

---

૧ હોંશ અથવા અભિલાષ. ૨ ચંદ્ર.

દુષ્ટ વિષય વિષ વામી,
    [1]અષ્ટકર્મ રિપુ-દલ-દામી;
ભવકષ્ટ હરો અમ સ્વામી,
    માનસ ઘોલ ઘોલ ઘોલ. મૈં૦ (૨)

અનંત જ્ઞાન દર્શન ધામી,
    અનંત [2]ચરણગુણ-અભિરામી;
સાદિ અનંત પદ ગામી,
    જસ નહિ [3]તોલ તોલ તોલ. મૈં૦ (૩)

પાર ન પાવે [4]સુરગુરૂ સ્વામી,
    જિનગુન રત્નાકર નામી;
દિનદયાલ આતમરામી,
    રંગ રસ ઢોલ ઢોલ ઢોલ. મૈં૦ (૪)

---

૧ આઠ પ્રકારના કર્મશત્રુના સૈન્યનું દમન કરનાર
૨ ચારિત્ર. ૩ કિંમત. ૪ બૃહસ્પતિ સર્વજ્ઞ ય
કેવલી ભગવંત.

આપ હુએ શિવ વિશરામી,
    હમ રહે સંસારકે [1]ભ્રામી;
મ્હેર કર કે દે દો સ્વામી,
    [2]શિવ વન મોલ મોલ મોલ. મૈં૦ (૫)
નેમિ-લાવણ્ય સેવા કામી,
    દક્ષ શિશુ કા સ્વામી નામી;
મૈં પાવું સદા નિષ્કામી,
    જિન [3]રંગરોલ રોલ રોલ. મૈં૦ (૬)

૧૫. શ્રી ધર્મનાથ-જિનસ્તવનમ્.

[વાલું વતન આ વાલું વતન...એ રાગ.]

સાચું શરણુ જિન-[4]**ધર્મ** શરણુ,
સાચું સાચું છે ધર્મ શરણુ. (અંચલી)
અહિંસા સંયમ તપ આચરણે;
આવી દેવો નમે જેનાં ચરણુ. સાચું૦ ૧

---

૧ ભ્રમણુ કરનાર. ૨ મોક્ષ. ૩ અત્યંત આનંદ.
૪ જૈન ધર્મનું શરણુ અથવા ધર્મનાથ ભગવનાનું શરણુ.

ભરદરિયે જિમ વ્હાણ શરણ તિમ,
ધર્મ જિણુંદ ભજ તારણતરણ. સાચું૦ ૨
[1]ચરણ–[2]કરણ–ગુણ–ગણનું કારણ.
વારણ લાખ ચોરાશી–ભ્રમણ. સાચું૦ ૩
દાન શીયળ તપ ભાવના ભેદે.
[3]**ચઉવિહ ધર્મ કહે કર્મ હરણ. સાચું૦ ૪**
[4]**ધર્માદિક** [5]**ષટ–ભાવ પ્રકાશક,**
ભાનુ–નંદન[6]ભજ [7]ચારૂ [8]ચરણ. સાચું૦ ૫
[9]ધર્મ–ધુરંધર **નેમિ–લાવણ્યથી,**
દક્ષ જનોનું ટળે જન્મ મરણ સાચું૦ ૬

---

૧ ચરણ સીત્તરી. ૨ કરણ સીત્તરી. ૩ ચાર પ્રકારે. ૪ ધર્માસ્તિકાય અધર્માસ્તિકાય–વિગેરે. ૫ છ ભાવો. ૬ ભાનુરાજાના પુત્ર. ૭ સુંદર અથવા પવિત્ર. ૮ ચારિત્ર અથવા પાદ. ૯ ધર્મની ધુરાને ધારણ કરનારા અર્થાત્ ધર્મની પ્રભાવના કરવામાં ધુરંધર કેતાં વિચક્ષણ.

૧૬. શ્રીશાંતિજિન સ્તવનમ્.

(તુમ્હીને મુજકો પ્રેમ શીખાયા—એ રાહ.)

(રાગ—ભીમપલાસ)

શાંતિદાયક શાંતિ જિનરાયા,
તોરે ગુણગુણ ગંગમેં ન્હાયા;
જેથી કરી મેં નિર્મળ કાયા,
હર્ષ ભરાયા, જન્મ સુહાયા;
આનંદ આજ અપાર—જિનજી !—
આનંદ આજ અપાર. શાંતિદાયક૦ (૧)

દુઃખ દોહગને દૂર ભગાયા,
નીરખી હરખી ત્રિભુવનરાયા;
આનંદ આજ અપાર—જિનજી—
આનંદ આજ અપાર. શાંતિદાયક૦ (૨)
શાંતિનિકેતન શાંતિજી પાયા,
શાંતિસુધારસ પાન કરાયા;

આનંદ આજ અપાર-જિનજી-
આનંદ આજ અપાર. શાંતિદાયક૦ (૩)
પતિત-પાવન સોવન—કાયા,
સુરપતિ સેવિત હૈં તુજ પાયા;
આનંદ આજ અપાર-જિનજી-
આનંદ આજ અપાર. શાંતિદાયક૦ (૪)
વિશ્વસેનનૃપ અચિરા જાયા,
નેમિ-લાવણ્ય સેવકે ગાયા,
દક્ષવિજય જયકાર-જિનજી—
દક્ષવિજય જયકાર. શાંતિદાયક૦ (૫)

૧૭. શ્રી કુંથુનાથ જિનસ્તવનમ્.

(વાસુપૂજ્ય વિકાસી, ચંપાના વાસી, પૂરો
અમારી આશ—એ રાહ.)

કુંથુનાથજી પ્યારા, પ્રાણ આધારા,
તારો ભવોદધિ પા....ર.

[1]સૂરસુત [2]સહારા, સુરમનોહારા,
સ્વામી અમારા, પાપ [3]અમાપ સંહા....ર.(ટેક.)
હસ્તિનાપુરના [4]નામી સ્વામી,
[5]શ્રીનંદન શ્રી....કા....ર;
[6]મહીમાંહિ મહિમા મહા તારો,
તારો તારણહા....ર—
સંસાર-સાગર ખારા, દુઃખભંડારા, નિજગુણહારા
પામર પાર ઉતાર. કુંથુનાથજી૦ (૧)
[7]ષટખંડ સાધી થયા છઠ્ઠા [8]ચક્રી,
નવનિધિ ઋદ્ધિ અપા....ર;
[9]અભ્યંતર ષટ કર્મારિ મારી,
ખટપટ છોડી અસા....ર—

---

૧ સૂર રાજાના પુત્ર. ૨ આશ્રય—આધાર. ૩ ઘણાં—અગણીત. ૪ નામાંક્તિ—પ્રસિદ્ધ. ૫ શ્રીદેવીના સુપુત્ર. ૬ પૃથ્વી મંડળમાં ૭ છ ખંડ પૃથ્વી. ૮ ચક્રવર્તિ. ૯ કામ ક્રોધાદિક આંતરિક છ શત્રુઓને જીતીને.

સત્તરમા જિન ધારા, સત્તર પ્રકારા, સંયમ સારા,
જાણી અથિર સંસાર. કુંથુનાથજી૦ (૨)
[1]કેવળ–કમલા–વિમલા પામી,
થાપી તીરથ હિતકા....૨—
ધર્મચક્રવર્તિ થઇ નામી,
તાર્યાં કેઇ નરના....૨—
અજલંછન ધારા, [2]અજપદકારા, [3]કર્મરજહારા,
કાજ અમારાં સાર. કુંથુનાથજી૦ (૩)
કાલ અનાદિની પ્રીતિ વિસારી,
કીધો તેં [4]શિવવધૂ પ્યા....૨;
સેવક લાખ [5]ચોરાશીમાં રઝળ્યો,
પામ્યો દુઃખ અપા....૨—

---

૧ નિર્મળ કેવળજ્ઞાનરૂપી લક્ષ્મી. ૨ મોક્ષ પદને આપનારા. ૩ કર્મરૂપી કસ્તરને દૂર કરનારા. ૪ મુક્તિરૂપી સ્ત્રી. ૫ ચોરાશી લાખ યોનિમાં.

ચાર [1]ચોર પ્રચારા, [2]ચંડ આચારા, જિહાં
અવિચારા, [3]રત્નત્રયી હરનાર. કુંથુનાથજી૦(૪)

ભક્તવત્સલ ભગવંત કહાવો,
આવો અમા....રી [4]વા....ર,
નેમિ-લાવણ્ય પદ [5]પંકજ ભૃંગની,
અરજી દિલમાં ધા....ર—
સેવક સંકટહારા! મંગલકારા! પાયક પ્યારા!
દક્ષ જીવન ઉદ્ધાર. કુંથુનાથજી૦ (૫)

૧૮. શ્રી અરનાથ જિનસ્તવનમ્.

[રાગ ભૈરવી, તાલ ત્રિતાલ]

{કૃષ્ણ કરે તે ઠીક કરે છે, તું મૂરખ શું શોચ કરે ?}
{યા-આપ અવિચલ નામી છો...ઈત્યાદિ રાહ.}

અરજી અરજિનજી મારી,
ધારી ઉરે ભવ પાર કરો;

---

૧ ક્રોધ-માન માયા-લોભરૂપ ચાર ચોરટાઓ. ૨ ઉગ્ર સ્વભાવવાળા. ૩ સમ્યગ્જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રરૂપ ત્રણ રત્ન. ૪ અમારા રક્ષણાર્થે. ૫ ચરણરૂપી કમળના ભમરાની.

ગરજી હું છું જિનજી તારો,
દાસ સદાનો નેહ ધરો. અરજી૦ (૧)
કાણી છે નૌકા [1]સુકાની વિનાની,
ભર દરિયે તે કેમ તરે ?
જન્મ જરા મરણાદિ નદીઓ,
જેમાં નિરંતર વ્હેતી અરે. અરજી૦ (૨)
આધિ ઉપાધિ વ્યાધિ તરંગો,
[2]જીવન શ્રેણીનો ક્ષોભ કરે;
કાલ મહામચ્છ મુખ [3]વિદારી,
જીવનાં જીવનો ઝડપ કરે. અરજી૦ (૩)
ક્રોધ માન માયા લોભ કષાયો,
ચોરી કસાઈનું કામ કરે;
નિર્મળ ચેતન ભાવ હણીને,
જ્ઞાનાદિ આતમ [4]હેમ હરે. અરજી૦ (૫)

---

૧ નાવિક—ખલાસી. ૨ જીંદગીના સમૂહને તથા પાણીના પ્રવાહને. ૩ ફાડી. ૪ સોનું.

રાગ દ્વેષાદિક ઝેરી સર્પો,
અહર્નિશ જીહાં ડંખે ખરે;
ભીષણ ઉંડા મોહ વમળમાં,
ચકડોળે ચડી નૌકા અરે. અરજી૦ (૫)
સુદર્શન નંદન! સુંદર દર્શન,
તારૂં સુદર્શનચક્ર પરે;
સંકટ સઘળાં દૂર કરીને,
કર્મ [1]કટક ચકચૂર કરે. અરજી૦ (૬)
દિનબંધુ ભવસિંધુ–તારક,
ચતુર સુકાની! મ્હેર કરો;
નેમિ–લાવણ્ય સેવક દક્ષની,
ડુબતી નૌકા કિનારે કરો. અરજી૦ (૭)

૧૯. શ્રી મલ્લીજિન સ્તવનમ્.

(મેરે મૌલા બુલાલો મદીને મુઝે–એ રાગ)

મલ્લી નાથ! અનાથ સનાથ કરો,
આપી સાથ દિનાનાથ દુઃખ હરો. (અંચલી)

---

૧ કર્મરાજાની સેના.

શેર—

ભૂપ કુંભ કુલે [1]ચંદની, રાણી પ્રભાવતી [2]નંદની;
મિથિલા તણી [3]સંજીવની, ભવરોગની નિકંદની—
આધિ વ્યાધિ ઉપાધિથી મુક્ત કરો. મલ્લી૦ ૧

શેર—

મલ્લી[4] કુસુમ સમ મ્હેંકતી, વિસ્તારતાને પામતી;
કીર્તિલતા તુજ સોહતી, સુરવલ્લીસી જગ મોહતી—
વલ્લી કર્મ તરૂ તણી દૂર હરો. મલ્લી૦ (૨)
શુભ કુંભ લંછન શોભતું, તુજ પાદ પદ્મે થોભતું;
મંગલ કલશ સમ ઓપતું; કલ્યાણ મંગલ આપતું—
મને ભવસમુદ્રથી પાર કરો. મલ્લી૦ (૩)

શેર—

નિત અન્નથી સોના તણી, પુતળી ભરી વિરતિ ભણી;
ષટ મિત્રને બુઝવી હણી, કુમતિ તણી શ્રેણી ઘણી—
કરી મ્હેર મહા મોહમલ્લ હરો. મલ્લી૦ (૪)

---

૧ કુંભરાજાના કુળને પ્રકાશિત કરવામાં ચંદ્રજ્યોત્સના સમાન. ૨ પુત્રી. ૩ જીવન સમર્પી વિદ્યા યા ઔષધિ. ૪ અત્યંત સુગંધી મલ્લી જાતિના પુષ્પની જેમ.

શેર—

ચારિત્ર કેવલ એક દિવસે, અચરીજ જે જગમાં દિસે;
માગસર સુદિ અગીઆરસે, તુજ જન્મથી જગ ઉલ્લસે
નેમિ-લાવણ્ય-દક્ષની રક્ષા કરો. મલ્લી૦ (૫)

૨૦. શ્રીભૃગુકચ્છ-ભૂષણ-
શ્રી મુનિસુવ્રત-જિનસ્તવનમ્.

(રાગ—કાલી કમલી વાલે તુમપે લાખો સલામ.)

મુનિ—સુવ્રત સ્વામી વિભુને, ભાવે વંદન,
વિભુને ભાવે વંદન. (અંચલી)
ભૂપ સુમિત્ર કુલ ચંદ્ર સહારા
પદ્માનંદન સુરમનોહારા;
રાજગ્રહી શણગાર, વિભુને ભાવે વંદન. મુનિ૦ ૧
મુનિપુંગવમાં સુવ્રતધારી,
મુનિસુવ્રતજિન જગહિતકારી;
અનંત [1]ચરણાગાર, વિભુને ભાવે વંદન. મુનિ૦ ૨

---

૧ અનંતચારિત્રના ગૃહસમાન, અર્થાત્ અનંત ચારિત્રવ્રતને ધારણ કરનારા.

ભૃગુપુર-ભૂષણ પ્રણમી પાયા,
ગણધર ગૌતમસ્વામીએ ગાયા;
જગ ચિંતામણીકાર, વિભુને ભાવે વંદન. મુનિ૦ ૩
[1]નૂતન જલધર સમ તનુકાંતિ,
અર્પે નિર્મળ જીવન શાંતિ;
ભવ સંતાપ નિવાર, વિભુને ભાવે વંદન. મુનિ૦ ૪
નેમિ-લાવણ્ય પુણ્ય પસાયે,
સુવ્રત-દર્શન કરી હરખાયે;
દક્ષ શિશુ શિવકાર, વિભુને ભાવે વંદન. મુનિ૦ ૫

૨૧. શ્રી નેમિજિન સ્તવનમ્

(નદી કીનારે બૈઠકે આવો......એ રાગ)

નમી નમીને નમિજિન ધ્યાવો,
માનવ ભવ ફ્લ પાવો;
મન વચ કાયા એક કરી ને,
પલ પલ દિલ જિન લાવો. નમી૦ (૧)

---

૧ નવીન મેઘસમાન શરીરની કાંતિવાળા, અર્થાત્ શ્યામવર્ણવાળા.

ભક્તિ-[1]મયૂરી રંગે સંગે,
    કર્મ-ભુજંગ[2] ભગાવો;
કલ્પતરૂ સમ નમિજિન નમીને,
    મન વંછિત ખુબ પાવો. નમી૦ (૨)
ચંદ્ર-ચકોર દિવાકર-ચકવા,
    ચાતક-મેઘ સમ ધ્યાવો;
નીરખીર પરે એકમેક થઈ ને,
    જ્યોતિ શું જ્યોતિ મિલાવો. નમી૦ (૩)
નમિ[3]-ગુણ-નંદન વનમાં વીચરી,
    ચિત્ત-સમાધિ જગાવો;
કેવલ-કમલા-વિમલા કલિતા[4],
    મુક્તિ લીલા સુખ પાવો. નમી૦ (૪)
વપ્રામાત તાત વિજય જસ,
    જગત તાત વધાવો;
નેમિ-લાવણ્ય ચરણોપાસક,
    દક્ષ કહે ગુણ ગાવો. નમી૦ (૫)

---

૧ ઢેલ-મોરડી. ૨ કર્મરૂપી સર્પ. ૩ નમિજિનના ગુણરૂપી નંદનવનમાં. ૪ નિર્મળ કેવળજ્ઞાનલક્ષ્મી સહિત.

૨૨. શ્રી નેમિજિન સ્તવનમ્.

(રખીયા બંધાવો ભૈયા, શ્રાવણુ આ...યા...રે—એ રાગ)

ભવિયા [1]ભવાબ્ધિ–[2]નૈયા, તારક પા....યા....રે
તારક પા....યા....રે, તારક પા....યા....રે
ભવિયા૦ (ટેક)

શિવાદેવીના જાયા, નેમિ જિણુંદ રાયા;
સમુદ્ર–[3]કુલ સુહૈયા....તારક પા....યા....રે.
ભવિયા૦ (૧)

પશુઓને ઉગારી, તજી રાજુલ નારી;
ગિરનારે જઈ રહીયા....તારક પા....યા....રે.
ભવિયા૦ (૨)

જિહાં સંજમ લીયા, કેવલ મોક્ષ પાયા;
ત્રૈણુ કલ્યાણુક ગૈયા....તારક પા....યા....રે.
ભવિયા૦ (૩)

---

૧ સંસાર સમુદ્ર તરવાની. ૨ નૌકા સમાન. ૩ સમુદ્રવિજય રાજાનું કુળ, અથવા સંસાર સાગરનો કાંઠો.

શંખ લંછન ધારી, બાળથી બ્રહ્મચારી;
પૂજી સુધારો જૈયા....તારક પા....યા....રે.
ભવિયા૦ (૪)
નેમિ લાવણ્ય ધામી, પુણ્ય ઉદયે પામી;
દક્ષ [1]સુકાની [2]સૈયા....તારક પા....યા....રે.
ભવિયા૦ (૫)

૨૩ સ્થંભન મંડન-
શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તવનમ્.

(મેરે મૌલા બુલાલો મદીને મુઝે—એ રાગ.)

વામા-નંદનને ભવિ ભાવે ભજી,
પૂજો થંભણ પાસને પાપ તજી. (ટેક)

શેર—

મૂર્તિ અનુપમ શાંતિકારી, જે સદા મંગલ કરી;
સંસાર સાગર તારનારી, તરણ તારણ તે [3]તરી.
સેવો શાન્તસુધારસ પાન કરી. વામા૦ ૧

---

૧ નાવિક. ૨ સ્વામી. ૩ નાવ.

ધરણેંદ્ર દેવે ભાવથી, પાતાલ પતિએ પ્રેમથી;
સૌધર્મ ઈંદ્રે દીલથી, પૂજી પ્રતિમા માનથી.
લાખો વર્ષો સુધી મન નેહ ધરી. વામા૦ ૨
રામ લક્ષ્મણ ધ્યાવતા, બસેં ઓગણી દિનો થતા;
[૧]લંકાબ્ધિને થંભાવતા, સીતા સતીને પાવતા.
જેઓ સ્થંભન પાર્શ્વ એ નામ કરી. વામા૦ ૩
અભયદેવ[૨] સૂરીસરા, ધરણેંદ્રની વાણી સુણી;
[૩]જયતિહુઅણથી થુણી, નિજ કુષ્ઠ[૪]વ્યાધિને હણી.
દેવ દર્શનથી દિવ્ય દેહ ધરી. વામા૦ ૪
નાગાર્જુને નિજ સિદ્ધિ સાધી, કોટીવેધી રસ તણી;
જે મૂર્તિના આલંબને, કોટી ગયા મુક્તિ ભણી.
નેમિ લાવણ્ય દક્ષની મોક્ષકરી. વામા૦ ૫

---

૧ લંકાના સમુદ્રને. ૨ નવાંગી ટીકાકાર શ્રીઅભયદેવસૂરીશ્વરજીએ, ૩ " जय तिहुयण वरकप्परुक्ख जिण धन्नंतरि "...ઈત્યાદિ સ્તોત્ર રચી સ્તુતિ કરી. ૪ કોઢ રોગને.

૨૪. શ્રી મહાવીર જિન સ્તવનમ્.

(છોટી બડી ગૌઆંરે, ચરાવે પેલા કાનજી—એ રાગ

મહાવીર સ્વામીરે, ભાવથી કરૂં વંદન
ભાવથી કરૂં વંદના, ભાવથી કરૂં વંદના-
મહાવીર૦ (ટેક

ત્રિશલાનંદન પાપ નિકંદન,
વદન પુનમચંદ—ભાવથી૦ મહા૦

જગ જન રંજન તુંહિ નિરંજન,
દર્શન નયનાનંદ—ભાવથી૦ મહા૦

લોક અલોક પ્રકાશક લાયક,
કેવલ નાણુ [1]દિણંદ—ભાવથી૦ મહા૦

ભવ્ય—કમલ—વન—બોધકતારી,
જીવન જ્યોત અમંદ—ભાવથી૦ મહા૦

શાસનનાયક શિવસુખદાયક,
પાયક સેવક [2]વૃંદ—ભાવથી૦ મહા૦

---

૧. સૂર્ય. ૨. સમુદાય.

તરણુ તારણુ ભવદુઃખવારણુ,
કારણુ શિવતરૂ કંદ–ભાવથી૦ મહા૦ ૬
[1]ગુણુરયણુ [2]રયણુાયર ધ્યાવું,
વર્ધમાનજિણુંદ–ભાવથી૦ મહા૦ ૭
નેમિસૂરીશ્વર પટ્ટપ્રભાકર,[3]
સૂરિ લાવાણ્ય [4]મુણિંદ–ભાવથી૦ મહા૦ ૮
[5]તસ પદપંકજ દક્ષ [6]ભ્રમરનાં,
કાપો ભવભવ ફંદ–ભાવથી૦ મહા૦ ૯

સ્તવન ચોવીશીનો કળશ.

(હરિગીત છંદ)

તપગચ્છ[7]ગગને[8]ગગનમણિ સૂરિ-ચક્રવર્તિ જગગુરૂ,
શ્રીમદ્વિજયનેમિસૂરીશ્વર–[9]પટ્ટનંદન સુરતરૂ;

---

૧. ગુણુરૂપી રત્નના. ૨. સમુદ્ર. ૩. સૂર્ય. ૪. મુનીન્દ્ર. ૫ તેમના ચરણુકમળમાં. ૬ દક્ષરૂપ ભ્રમરના. ૭ આકાશમાં. ૮ સૂર્યસમાન. ૯ પાટરૂપી નંદનવનમાં કલ્પતરૂ સમાન.

સકલવિદ્યા—સાગરૂ ગુરૂરાજ ગુણગણ—[1]આગરૂ,
શ્રીમદ્વિજયલાવણ્યસૂરિ-રાજ[2]પદકજ મધુકરૂ. ૧
શિશુ દક્ષવિજયે એક રંગે, ચિત્ત ચંગે એ રચી,
ચોવીશ જિનની સ્તવનમાલા, રાગ નૂતનથી શુચી;
સરસ[3]સુરભિ ભક્તિ[4]કુસુમો,જિન તણા[5]ગુણમાં ગુંથી,
ચોમાસુ રહી થંભણપુરે, નિજ પર હિતાર્થે હેતથી.૨
નિખિલનિર્મલ[6]અનલ-નિધિ-નિધિ,ચંદ્ર વિક્રમ સંવતે,
જે[7]વિબુધ જન મન રંજની, શુભ ભાવ સંગત રંગતે;
નિજ કંઠમાં જે પ્રાણી એને પ્રેમથી ધારણ કરે,
તે સંપદા સૌ પામીને [8]ભવસિંધુને સ્હેજે તરે. ૩

॥ ઇતિ શ્રી નૂતનજિન સ્તવન—ચોવીશી સમાપ્તા ॥

---

૧ ગૃહ—ઘર. ૨ ચરણરૂપી કમળમાં ભમરા સમાન. ૩ સુગંધી. ૪ ભકિતરૂપી પુષ્પો. ૫ જિનેશ્વર ભગવંતની ગુણરૂપી દોરીમાં. ૬ ૧૯૯૩ ની સાલમાં. ૭ પંડિત અથવા દેવ. ૮ સંસાર સમુદ્રને.

[1]કલ્યાણક પચ્ચીશી.

(યાને ૨૪ જિનનાં ૧૨૦ કલ્યાણક તિથિનું સ્તવન)

(પ્રીતલડી બંધાણી રે અજિત જિણંદશું...એ રાગ)

પંચ કલ્યાણક–વન્ત હો જિનવર! વંદના,
વિશ્વ તણા કલ્યાણ કારણ ગુણખાણ જો. (ટેક)
સુરપતિ સેવે હો, જિન ચોવીશના,
ચ્યવન જન્મ દી...ક્ષા કેવળ નિર્વાણ જો.
પંચ૦ ૧

---

૧ આ સ્તવનમાં શુદ પખવાડીયાથી શરૂ થતા (ગુજરાતી) માસ પ્રમાણે કલ્યાણકોની માસ તિથિનું વિધાન છે. માટે વદ પખવાડીયાથી માસારંભ માનનાર (મારવાડી પંઝાબી વગેરે) મહાનુભાવોએ જ્યાં વદ તિથિ હોય ત્યાં એક માસ આગળ વધારીને તે માસની વદ તિથિ સમજવી. જેમકે જેઠ વદ ચોથે શ્રીઋષભદેવનું ચ્યવન છે, તો ત્યાં અષાઢ વદ ચોથ સમજવી. શુદમાં સમાનતા હોવાથી તેમ કરવાની જરૂર નથી.

ચ્યવન જેઠ–વદ હો, ચોથે જાણીએ,
જન્મ સંજમ વદ આઠમે ફાગણ જાણ જો;
કેવળ મહા હો, વદ અગીયારસે;
પોષ વદ તેરસે **ઋષભજિણંદ** નિર્વાણ જો.
પંચ૦ ૨

ચ્યવન વૈશાખ–શુદ હો, તેરસે જાણીએ,
મહા શુદ આઠમ–નોમે જન્મ–ચારિત્ર જો;
કેવળ પોષ હો, શુદ અગીઆરસે,
અજિતજિનેશ્વર મોક્ષ પાંચમે શુદ ચૈત્ર જો.
પંચ૦ ૩

ચ્યવન ફાગણ–શુદ હો, આઠમે માનીએ,
[1]સહ શુદ ચૌદશ પુનમે જન્મ ચારિત્ર જો;
કેવળ આસો હો, વદની પાંચમે,
સંભવજિન નિર્વાણ શુદ પાંચમે ચૈત્ર જો.
પંચ૦ ૪

---

૧ સહ–માગશર.

વૈશાખ શુદ-ચોથે હો, અભિનંદન ચ્યવ્યા,
 મહા શુદ બીજને બારશે જન્મ ચરિત્ત જો;
કેવળ શુદ હો, પોષની ચૌદશે,
 શુદ વૈશાખની આઠમે મુક્તિ પવિત્ત જો.
પંચ૦ ૫

ચ્યવન શ્રાવણ-શુદ હો, બીજે જાણીએ
 જન્મ સંજમ વૈશાખ શુદ આઠમ નોમ જો;
કેવળ ચૈત્રી હો, શુદ અગીઆરસે.
 સુમતિનાથ-નિર્વાણ ચૈતર શુદ નોમ જો.
પંચ૦ ૬

પોષ વદ કેરી-છઠ્ઠે હો, પદ્મપ્રભુ ચ્યવ્યા;
 આસો વદ બારસ-તેરસીએ[1] જનિ-દીક્ખ જો;
ચૈત્રી પુનમે હો, કેવળ પામીયા.
 કાર્તિક વદ એ....કાદશીએ શિવસુક્ખ જો.
પંચ૦ ૭

---

૧ જન્મ અને દીક્ષા.

ચ્યવન શ્રાવણ–વદ હો, આઠમે માનીયે
જેઠ શુદ બારસ–તેરસે જન્મ–ચરિત્ત જો;
મહા વદ છઠ્ઠે હો, ને વળી સાતમે,
પ્રભુ સુપાર્શ્વ–જ્ઞાન નિર્વાણ પવિત્ત જો.
પંચ૦ ૮

ચ્યવન ફાગણ–વદ હો, પાંચમે પામીયા
[1]સહ વદ બારસે તેરસે જન્મ–ચરિત્ત જો;
કેવળી હુવા હો, મહા વદ સાતમે,
શ્રાવણ વદની સાતમે ચંદ્રપ્રભુ–મુક્ત જો.
પંચ૦ ૯

સુવિધિનાથ–મહા હો, વદ નોમે ચ્યવ્યા,
કાર્તિક વદ પાંચમે છઠ્ઠે [2]જનિ–દીક્ખ જો;
કાર્તિક શુદ હો, તીજે કેવળી,
ભાદરવા શુદ નોમે લહ્યું શિવસુક્ખ જો.
પંચ૦ ૧૦

---

૧ સહ–માગશર. ૨ જન્મ અને દીક્ષા.

ચૈતર વદની છઠ્ઠે હો, શ્રીશીતલ ચ્યવ્યા,
પોષ વદ બારસે પામ્યા જન્મ–ચરિત્ત જો;
કેવળ વદ હો, માગસર ચૌદશે,
ચૈતર વદની બીજે મુક્તિ પવિત્ત જો.
પંચ૦ ૧૧

ચ્યવન વૈશાખ–વદ હો, છઠ્ઠે પામીયા
મહા વદ બારસે તેરસે જન્મ ને દિક્ખ જો;
પૌષી અમાસે હો, કેવળ પામીયા
અષાઢ વદની ત્રીજે શ્રેયાંસ–[1]મુક્ખ જો.
પંચ૦ ૧૨

વાસુપૂજ્યજી–જેઠ હો, શુદ નોમે ચ્યવ્યા,
જન્મ સંજમ મહા–વદ ચૌદશે અમાસ જો;
કેવળ મહા હો, શુદ બીજે લહ્યું,
અષાઢ શુદની ચૌદશે મુક્તિ નિવાસ જો.
પંચ૦ ૧૩

---

૧ મોક્ષ.

ચ્યવન વૈશાખ-શુદ હો, બારસે પામીયા,
જન્મ સંજમ મહા-શુદ તીજ ચોથે થાય જો;
કેવળ શુદ હો, છઠ્ઠે પોષની
જેઠ વદ સાતમે વિમળ-મુક્તિ મનાય જો.
પંચ૦ ૧૪

ચ્યવન અષાઢ-વદ હો, સાતમે માનીયે,
ચેતર વદની ચોદશે [૧]ચરણને [૨]નાણ જો;
જનમ વદ હો, ચૈત્રી તેરસે
ચૈતર શુદની પાંચમે અનંત-નિર્વાણ જો.
પંચ૦ ૧૫

ચ્યવન વૈશાખ-શુદ હો, સાતમે પામીયા,
જન્મ સંજમ મહા શુદ તીજ તેરસે જાણ જો;
પોષી પુનમે હો, કેવળ પામીયા,
જેઠ શુદ પાંચમે ધર્મજિણંદ-નિર્વાણ જો.
પંચ૦ ૧૬

---

૧ ચરણ-દીક્ષા. ૨ કેવળજ્ઞાન.

ચ્યવન શ્રાવણ-વદ હો, સાતમે પામીયા
વૈશાખ વદની તેરસે જન્મ-નિર્વાણ જો;
વૈશાખ વદ હો, ચૌદશે સંયમી,
પોષ શુદ નોમે શાંતિજિણંદ [1]સુનાણ જો.
પંચ૦ ૧૭

કુંથુજિણંદ વદ નોમે હો, આષાઢે ચ્યવ્યા,
ચૈત્ર વદ ચૌદશે પાંચમે જન્મ ચારિત્ર જો;
કેવળ ચૈત્રી હો, શુદ ત્રીજે લહ્યું,
ચૈતર વદની એકમે મુક્તિ પવિત્ર જો.
પંચ૦ ૧૮

શુદ ફાગણ-બીજે હો, અરજિનજી ચ્યવ્યા,
જન્મ મોક્ષ માગ-સર શુદ દશમે સુહાય જો;
કેવળ શુદ હો, કાર્ત્તિક બારસે,
માગસર શુદ અગી..યારસે [2]ચરણ ગવાય જો.
પંચ૦ ૧૯

---

૧ સુનાણ-કેવળજ્ઞાન. ૨ દીક્ષા.

શુદ ફાગણ—ચોથે હો, મલ્લીજિન ચ્યવ્યા,
માગસર શુદ એકાદશી એ ત્રણ જાણ જો;
દીક્ષા કેવળ હો, જન્મ જગ [1]ચિત્ર તો,
શ્રાવણ શુદની બારસે લહ્યું નિર્વાણ જો.
પંચ૦ ૨૦

મુનિસુવ્રત—ચ્યવ્યા હો, શ્રાવણી પુનમે,
વૈશાખ વદ આઠમ નોમે જન્મ—મોક્ષ જો;
ફાગણ શુદ હો, બારસે સંયમી,
મહા વદ બારસે કેવળજ્ઞાન પ્રત્યક્ષ જો.
પંચ૦ ૨૧

નમિજિનેશ્વર ચ્યવ્યા હો, આસો પુનમે,
અષાઢ વદ આઠમે જન્મ અને [2]શુક્ર કૃષ્ણ જો;
નવમી એ દીક્ષા હો, [3]સહ અગીયારસે,
શુક્લ કેવળ ને [4]મધુ વદ દશમે નિર્વાણ જો.
પંચ૦ ૨૨

---

૧ ચિત્ર—આશ્ચર્ય. ૨ શુક્ર—જેઠ. ૩ માગસર. ૪ મધુ—ચૈત્ર.

નેમિજિણંદ વદ–આસો હો, દ્વાદશીએ ચ્યવ્યા,
શ્રાવણ શુદ પાં...ચમે છટ્ઠે [1]જનિ–દીક્ખ જો;
ભાદ્રી અમાસે હો, કેવળ મેળવ્યું,
અષાઢ શુદ આ....ઠમે ટાળ્યું ભવદુઃખ જો.
પંચ૦ ૨૩

ચ્યવનને કેવળ ચોથે હો, વદ ફાગણ તણી,
[2]સહ વદ દશમ એકાદશીએ જનિ દીક્ખ જો;
શ્રાવણ શુદ હો, આઠમે માનીએ,
પુરિસાદાણી પાર્શ્વજિણંદ શિવસુક્ખ જો.
પંચ૦ ૨૪

મહાવીરસ્વામીજી-[3]શુચિ હો, શુદ છઠ્ઠે ચ્યવ્યા,
ચૈત્ર શુદ તેરસે જન્મ ને કાર્તિક કૃષ્ણ જો;
દશમે દીક્ષા હો, દશમે કેવળી,
શુદ વૈશાખ ને આસો અમાસી નિર્વાણ જો.
પંચ૦ ૨૫

---

૧ જન્મ અને દીક્ષા. ૨ માગસર. ૩ શુચિ= અષાઢ.

કળશ.

ઇમ ચરમ જિનવર ચરમ કલ્યાણુક તણી શુભ[1]રયણીએ,
ગયો ભાવદીપક ભરતમાંથી દ્રવ્યદીપક કીજીએ;
ઈમ જાણીને [2]અઠ્ઠાર ગણુ–ભૂપાલ વૃંદે ભક્તિથી,
ઉદ્યોત કીધો રત્નની **દીપમાલિકા**થી રંગથી. ૧
પ્રકટી **દીવાળી** ત્યારથી જે આજ પણ ઉજવાય છે,
જગમાંહિ મંગલ-લક્ષ્મી-કારક વિશ્વપર્વ મનાય છે;
શાસનપતિ **શ્રીવીર**ના જયનાદ જાપ જપાય છે,
વળી સુરભિ શુભ આનંદ-કુસુમોની બધે ફેલાય છે. ૨
તે પર્વમાં તપગચ્છનાયક **નેમિસૂરીશ્વર** તણા;
[3]પટ્ટામ્બરે અમ્બરમણી **લાવણ્યસૂરીશ્વર** તણા;
શિશુ **દક્ષવિજયે**[4] જલધિ–નિધિ,–નિધિ,
સોમ વિક્રમ ૧૯૯૪ સંવતે,
રચી પચ્ચીશી કલ્યાણકોની પુણ્યક્ષેત્રે **સુરતે**. ૩

॥ ઇતિ કલ્યાણક પચ્ચીશી સમાપ્તા ॥

---

૧ રાત્રિએ. ૨ અઢાર ગણુરાજવીઓએ. ૩ પટ્ટ-રૂપ આકાશમાં સૂર્યસમાન. ૪ ૧૯૯૪ની સાલમાં.

વિષયાનુક્રમણિકા.